

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนพระราชานุวัตรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นายโพล เจลียวนลาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๕๒๒.๖๖๖

๖๖๖.๖๖๖

๖.๖

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นายโพล เจลียวจฉลาด

24 ก.ค. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2548

๒ ๒๕๔๙๖๖๔

โพล เจเลียวลาด.(2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราชภูรบ้านเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราชภูรบ้านเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลำดับการเกิดของนักเรียน บุคลิกภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และองค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราชภูรบ้านเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 159 คน โดยเป็นนักเรียนชาย 88 คน เป็นนักเรียนหญิง 71 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราชภูรบ้านเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{20}) อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X_{21}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน (X_{22})
2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราชภูรบ้านเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานครมีจำนวน 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บุตรคนโต (X_8) บุตรคนกลาง (X_9) บุตรคนสุดท้อง (X_{10}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : โสด (X_{12}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : คู่ (X_{13}) และสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (X_{14})

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้น 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ อิทธิของสื่อสารมวลชน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน (X_{22}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 51.0

5. สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ

5.1 สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .357 + .318 X_{21} + .238 X_{22} - .269 X_7 + .114 X_{17}$$

5.2 สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .341 X_{21} + .409 X_{22} - .465 X_7 + .510 X_{17}$$

FACTORS AFFECTING LACK OF RESPONSIBILITY OF SECOND LEVEL,
PRIMARY GRADES 4-6 STUDENTS AT PRACHARATBUMPEN
SCHOOL IN KHET HUAY-KHAWANG, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MR. POLO CHALAUICHALAD

Presented in partial fulfillment of the requirements for this
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2005

Polo Chalauyichalad (2005). Factors Affecting lack of Responsibility of Second Level ,Primary Grades 4-6 students at Pracharatbumpen School in Khet Huay-khawang, Bangkok M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this research was to study factors affecting lack of responsibility of second level ,primary grades 4-6 students at Pracharatbumpen School in Khet Huay-Khawang, these factors were divided into 4 dimensions. The first of them was personal factor : gender, age, educational level, academic achievement, personality and the order of birth ,second of them was family factor : parental income, parents' expectation , parents' marital status and interpersonal relationship between student and parent , third of them was school environmental factor: physical environment of education, interpersonal relationship between student and teacher and interpersonal relationship between student and their peer groups, fourth of them was social factor : mass communication affecter and interpersonal relationship between student and people of community.

The 159 samples : 71 females and 88 males were the practice of students at second level,primary grades 4-6 students. The instrument was the factors affecting on the lack of responsibility questionnaires. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows:

1. There were significantly positive correlation among the lack of responsibility and 10 factors : male (X_4), parental income (X_{11}), personality (X_8) , parents' expectation (X_{16}), interpersonal relationship between student and parent (X_{17}), physical environment of education (X_{18}) , interpersonal relationship between student and teacher (X_{19}), interpersonal relationship between student and their peer groups (X_{20}) , mass communication affecter (X_{14}), and interpersonal relationship between student and people of community. (X_{15}), at .01 level.

2. There were significantly one negative correlation between the lack of responsibility and 1 factor ; academic achievement (X_7) at .01 level.

3. There were no significantly correlation among the lack of responsibility and 11 factors; female (X_2), age (X_3) , educational level : grade 4 (X_4) , educational level : grade 5 (X_5) , educational level : grade 6 (X_6) , the order of birth : the first child (X_8), the order

of birth : the middle child (X_9), the order of birth : the last child (X_{10}), marital status : single (X_{12}) marital status : couple (X_{13}), ., and marital status : widow (X_{14}) at .01 level.

4. There were significantly 4 factors affecting on the lack of responsibility of second level ,primary grades 4-6 students at Pracharatbumpen School in Khet Huay-Khawang, Bangkok ranking from the most to the least affactors were mass communication affecter (X_{21}) , interpersonal relationship between student and people of community (X_{22}) , academic achievement (X_7) , and interpersonal relationship between student and parent (X_{17}) . These 4 factors could predicted the lack of responsibility of second level ,primary grades 4-6 students at Pracharatbumpen School in Khet Huay-Khawang, Bangkok about percentage of 51.00.

5. The significantly predicted equations provided to be the predictors of the lack responsibility Second level ,primary grades 4-6 students at Pracharatbumpen School in Khet Huay-Khawang Bangkok at .01 level were as follows:

5.1 In term of raw scores was :

$$\hat{Y} = .357 + .318 X_{21} + .238 X_{22} - .114 X_7 + .269 X_{17}$$

5.2 In term of standard scores was:

$$Z = .341 X_{21} + .409 X_{22} - .465 X_7 + .510 X_{17}$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชานุวัตรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ของ นายโพล
เฉลียวฉลาด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 14 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ เวชนี้กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ และรองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง กรรมการแต่งตั้งสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ในการให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และกรุณาให้คำแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณ ผอ. ประสิทธิ์ ไตรยาวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะผู้บริหารและคณาจารย์ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกและเก็บแบบสอบถาม

ขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา ผู้ให้ทั้งชีวิต ความรักความห่วงใยทำให้ผู้วิจัยมีความมานะบากบั่น เข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษานี้

ไพโล เจลียวลาด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ.....	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	49
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	78
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	78
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	95
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้.....	95
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	106
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	141

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียน โดยแยกจำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผล การเรียนรู้ ลำดับการเกิด ระดับได้ของผู้ปกครองและสถานภาพสมรสของ ผู้ปกครอง.....	71
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ..... แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้าน โรงเรียนและด้านสังคม กับการไม่มีความรับผิดชอบ.....	72 75
3 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการไม่มีความ รับผิดชอบของนักเรียน.....	76
4 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	77
5 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	132
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามความคาดหวังผู้ปกครอง.....	133
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับผู้ปกครอง.....	134
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน..	135
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับครู.....	136
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	137
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อ นักเรียน.....	138
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคน ในชุมชน.....	139
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ.....	140

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาของประเทศไทย โดยการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 - 8 ทำให้สามารถพัฒนาประเทศให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม การศึกษา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทย จากสังคมที่มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต มาใช้เทคโนโลยีและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่ได้รับมาจากตะวันตก มาใช้ในการดำเนินชีวิตแทน เป็นผลทำให้คนในสังคมปัจจุบันไม่มีความรับผิดชอบจากผลของการกระทำของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เช่น ปัญหาทางด้านครอบครัว ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาทางการศึกษาเป็นต้น (กองทัพ เคลือบพนิชกุลและปริญญา อธิราชพงศ์. 2545 : 6 - 11) ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 จึงมุ่งเน้นในการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่งถึงพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมและมีจิตสำนึกสาธารณะ (กองทัพ เคลือบพนิชกุลและปริญญา อธิราชพงศ์. 2545 : 73 - 83) โดยการปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ที่จะช่วยให้คนไทยเป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งทั้งหลาย รู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในครรลองแห่งความดีงาม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นคนมีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพ กฎกติกาของสังคม มีความซื่อสัตย์และเสียสละเพื่อส่วนรวม (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร. 2543 : 4)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ตามมาตรา 6 จึงมุ่งในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 7) ซึ่งคุณธรรมที่สังคมไทยจำเป็นต้องมีในตัวบุคคล คือ ความรับผิดชอบต่อการทำงาน ต่อการเรียน ต่อตนเอง และต่อสังคมด้วย (ประดินันท์ อุปรมัย. 2537:502) ดังนั้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาทุกแห่งซึ่งเป็นแหล่งสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ให้เป็นมนุษย์ที่มีค่าของสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางทางการเรียน ซึ่งผู้เรียนต้องเลือกกำหนดจุดมุ่งหมายกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพความ

ต้องการ ความสนใจ และความถนัดแต่ละคน (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 20) ซึ่งการจัดการศึกษา ในลักษณะดังกล่าวนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้เลยถ้านักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ เพราะนักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นมักเป็นคนไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มักคิดอะไรโดยเอาตนเองเป็นศูนย์กลางหรือเป็นที่ตั้ง ไม่ชอบช่วยเหลือหรือแบกภาระ ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น คิดถึงแต่ความต้องการและความสนใจของตนเอง (ประดินันท์ อุปรมัย. 2537 : 501) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ที่มุ่งการแสวงหาความรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างมีความสุข

ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ว่า มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา (เริงชัย จงพิพัฒนสุข. 2542 : 22) เพื่อให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรมแก่นักเรียน นอกเหนือจากการศึกษาด้านวิชาการเท่านั้น ซึ่งความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่ต้องฝึกฝนอบรม ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงวัยรุ่นให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยผู้ใหญ่ต้องฝึกเด็กให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น โดยการหล่อหลอมอย่างค่อยเป็นค่อยไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 35)

จากการที่ผู้วิจัย ได้รับราชการครูอยู่ที่โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เป็นระยะเวลา 8 ปี ทางโรงเรียนได้มุ่งจัดการเรียนการสอนโดยมีอุดมการณ์ที่สำคัญของโรงเรียน ในการปฏิรูปการศึกษาสู่โลกยุคใหม่คือ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม มีค่านิยมในความเป็นไทย ทันสมัยใฝ่รู้ เชิดชูประชาธิปไตย มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูง สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมยุคโลกาภิวัตน์มีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวัง แต่จากการที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากในทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรากฏว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมและคุณธรรมของโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง ความกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งนี้จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 และได้สัมภาษณ์ครูที่ทำการสอนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญจำนวน 15 คน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 คือ การไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้มอบหมายให้ทำ ไม่มีระเบียบวินัยในการเดินแถวในช่วงเปลี่ยนชั่วโมงเรียน ปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว พบว่าปัญหาการไม่มีความรับผิดชอบต่อของนักเรียนเป็นปัญหาอันดับหนึ่ง ซึ่งความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เกิดจากการที่บุคคลไม่มีความรับผิดชอบต่อ (ละม้ายมาศ ศรีทัศน์และจรรยา สุวรรณทัต. 2510 : 112) ในสังคมใดที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อสูง เคารพในกฎเกณฑ์กติกา ตรงต่อเวลา มีความเคร่งครัดต่อหน้าที่จริงๆ

สังคมนั้นจะมีความเจริญก้าวหน้า ในทางตรงกันข้ามหากปล่อยปะละเลยขาดความรับผิดชอบ สังคมก็จะวุ่นวาย (สุโท เจริญสุข. 2528 : 190)

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นที่ทำการสอนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 จึงได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 พบว่าพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบ คือ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่ การไม่ยอมรับผลการกระทำของตนทำแบบฝึกหัด ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้าเรียนไม่ตรงเวลาในขณะเปลี่ยนชั่วโมง ไม่ดูแลสุขลักษณะทางกายของตนเอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ไม่ทำหน้าที่เวรทำความสะอาดห้อง เข้าเรียนไม่ตรงเวลาในขณะเปลี่ยนชั่วโมง หลีกเลี่ยงการเข้าเรียนในบางรายวิชา ไม่ตั้งใจเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายช้าส่งไม่ทันตามกำหนด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลีกเลี่ยงการเข้าเรียนในบางวิชา ขี้ด เขียนบนโต๊ะเรียน หลีกเลี่ยงและละทิ้งกิจกรรมกลางคัน ไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายของตนเองได้จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 594 พบว่านักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 26.77 เป็นชาย 88 คนและเป็นหญิง 71 คนซึ่งแบ่งออกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 202 คน ไม่มีความรับผิดชอบ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.77 เป็นชาย 19 คน หญิง 17 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 207 คน ไม่มีความรับผิดชอบ 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.02 เป็นชาย 35 คน หญิง 23 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 183 คน ไม่มีความรับผิดชอบ 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.05 เป็นนักเรียนชาย 34 คน นักเรียนหญิง 21 คน

จากการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนดังกล่าว จึงเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครู และเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ดังที่ ฮิลเดรท (Hidreth.1966 : 424) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเนื่องจากมีนิสัยในการเรียนไม่ดี ขาดความรับผิดชอบในการเรียน และพิภพ หวังเงิน (2545 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีปัญหาคับข้องใจเกิดขึ้นทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากบุคคลไม่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อหมู่คณะ ต่อหน่วยงาน ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้ปกครองได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนลดการไม่มีความรับผิดชอบต่อ และเพิ่มความรับผิดชอบต่อให้มากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 159 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 88 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 71 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 46 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 58 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

3.1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 เพศ

3.1.1.2 อายุ

3.1.1.3 ชั้นที่กำลังศึกษา

3.1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.5 บุคลิกภาพ

3.1.1.6 ลำดับการเกิดของนักเรียน

3.1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

3.1.2.3 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

3.1.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.1.3 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.1.4 องค์ประกอบด้านสังคม

3.1.4.1 อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน

3.1.4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การไม่มีความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ไม่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จลุล่วงตามเวลาที่กำหนด รวมถึงการไม่เอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและผู้อื่น ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยจนงานไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งทางที่ดีและทางที่เสียก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคม ไม่ยอมปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยแบ่งการไม่มีความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประการ คือ การไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และการไม่มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่รู้จักการปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การไม่รู้จักระมัดระวังรักษาสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์ และปลอดภัยจากอันตรายจากการอุปโภคและบริโภค มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยไม่เหมาะสมกับวัยของตนเองที่เป็นนักเรียน ไม่ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย บิดความรับผิดชอบในการดูแลตัวเองให้กับพ่อแม่และครู ขาดการไตร่ตรองผลการกระทำของตนให้รอบคอบก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ไม่ยอมปรับปรุงผลการกระทำนั้นให้ดีขึ้นกว่าเดิม

1.2 การไม่มีความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่แสดงถึงการไม่เอาใจใส่และตั้งใจต่อการเรียน ได้แก่ การไม่อ่านหนังสือ การไม่ทบทวนบทเรียน มาโรงเรียนสายเป็นประจำ การไม่รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมในโรงเรียนไม่สามารถทำงานและส่งงานตามกำหนดที่ได้รับมอบหมายจากครูและเพื่อนบ่อยครั้ง เข้าเรียนไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดแต่ละชั่วโมงการเรียน ขาดความละเอียดรอบคอบในการทำงานไม่ยอมรับผล การทำงานของตนทั้งทางที่ดีและทางที่เสีย ขาดความพยายามในการใฝ่หาความรู้ และการปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไม่มีความรับผิดชอบ ซึ่งในการศึกษครั้งนี้แบ่งองค์ประกอบ

ออกเป็น 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว องค์ประกอบสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและองค์ประกอบด้านสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1 เพศ ได้แก่ นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

2.1.2 อายุ หมายถึง อายุของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง โดยนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันเป็นไปตามปฏิทินสากล

2.1.3 ระดับชั้น ได้แก่

2.1.3.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1.3.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนที่เป็นระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2547

2.1.5 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนักเรียน บุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามแบบสำรวจการทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ซึ่งจำแนกเป็น 2 แบบ คือ

2.1.3.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า พยายามอุปสรรค โกรธง่าย ทำงานให้ประสบความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย มีความมานะพยายามและกระตือรือร้น

2.1.3.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่หวังผลสำเร็จในการทำงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคอดทนและรอคอยได้

2.1.6 ลำดับการเกิดของนักเรียน หมายถึง ลำดับที่ของนักเรียนที่เกิดมาเป็นบุตรคนที่เท่าใดของพ่อแม่ แบ่งเป็น 3 ลำดับ ดังนี้

2.1.6.1 บุตรคนโต

2.1.6.2 บุตรคนกลาง

2.1.6.3 บุตรคนสุดท้อง

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพภาพสมรสของผู้ปกครองลักษณะของครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งรวมรายได้ประจำของพ่อหรือแม่ หรือเป็นรายได้ของผู้ปกครองที่ดูแลนักเรียนอยู่

2.2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดและการกระทำของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน โดยต้องการให้นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบในด้านการเรียน และมีความรับผิดชอบในตนเอง มีผลการเรียนที่ดี สามารถดูแลสุขภาพกายของตนเองได้ และมีความสำเร็จทางด้านการเรียน

2.2.3 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ได้แก่

2.2.3.1 สถานภาพสมรส : โสด

2.2.3.2 สถานภาพสมรส : คู่

2.2.3.3 สถานภาพสมรส : หม้ายหรือหย่าหรือแยกกันอยู่

2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครองและการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.4.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรักความเคารพต่อผู้ปกครอง การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองวางไว้ การช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย การขอคำปรึกษาจากผู้ปกครองเมื่อนักเรียนมีปัญหา การให้ผู้ปกครองรับรู้เรื่องราวทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ และการสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้ปกครอง

2.2.4.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใย การทำกิจกรรมร่วมกันกับนักเรียน การอบรมสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การให้ความไว้วางใจ การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหาทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน หมายถึง ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ได้แก่

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ความสะอาดของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่น ห้องน้ำสะอาด มีสถานที่พักผ่อนและสถานที่ออกกำลังกายเพียงพอ สภาพห้องเรียนมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และห้องเรียนไม่มีมลภาวะทางเสียงมารบกวนในขณะเรียน

2.3.1.2 สื่อและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครู มีความทันสมัย มีคุณภาพในการใช้งานได้ดี และมีเพียงพอตามความต้องการและจำนวนนักเรียน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติที่ครูและนักเรียนปฏิบัติต่อกัน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน

ได้แก่ การซักถามปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว การให้ความเคารพ และการเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

ได้แก่ ความสนใจของครูที่มีต่อนักเรียน ความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติที่นักเรียนและเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความห่วงใยซึ่งกันและกัน การแสดงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความเต็มใจ

2.4 องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่

2.4.1 อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน หมายถึง องค์กรที่มีหน้าที่และบทบาทในการแจ้งข่าวสาร ให้ความบันเทิง ส่งเสริมการค้าการโฆษณาสินค้า และให้การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ อิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมในการซื้อสินค้า การแก้ปัญหาชีวิต การนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และการเลียนแบบพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี

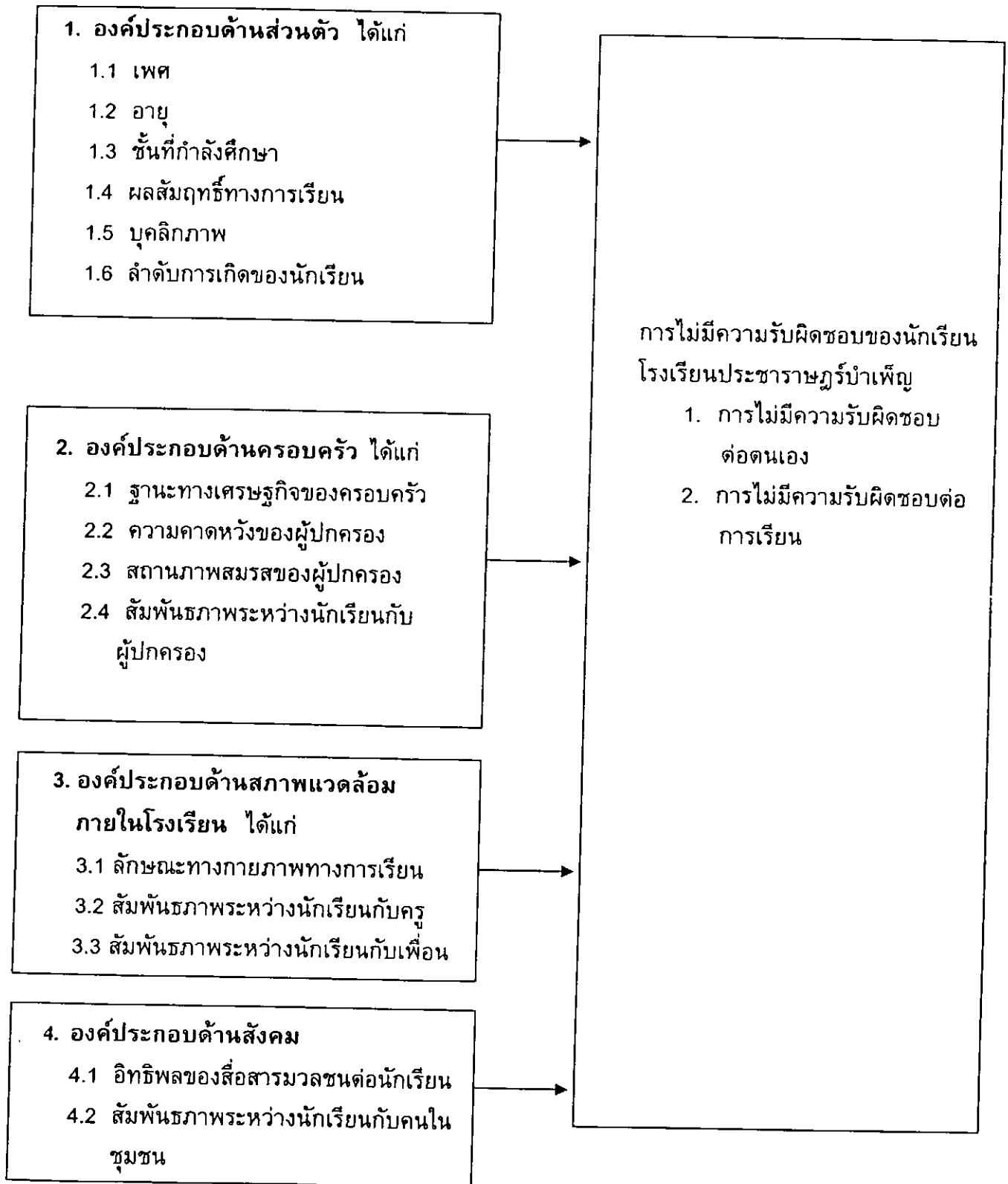
2.4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อคนในชุมชนและการปฏิบัติตนของคนในชุมชนต่อนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่

2.4.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อคนในชุมชน ได้แก่ การแสดงความเคารพและความชื่นชมต่อคนในชุมชน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในชุมชน การนำปัญหาส่วนตัวและปัญหาด้านการเรียนเข้าปรึกษากับคนในชุมชน และการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคนในชุมชน

2.4.2.2 การปฏิบัติตนของคนในชุมชนต่อนักเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชนที่มีต่อนักเรียน การช่วยดูแลนักเรียนเมื่อผู้ปกครองไม่อยู่ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหาทั้งทางด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาด้านครอบครัว และการมีสัมพันธภาพทางบวกกับนักเรียนจนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นกันเอง

**กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า
ตัวแปรอิสระ**

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระราชานุวัตรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้มากมาย ดังนี้

บราวน์และคอล์น (Brown and Cohn, 1958 : 58) กล่าวถึงลักษณะของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำงานแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาทำให้ดีกว่าเดิม

ฟังก์และแวกแนลส์ (Funk and Wagnalls, 1961 : 95) กล่าวว่า ความรับผิดชอบคือการแสดงออกถึงการรับผิดชอบและรับผิดชอบในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ สามารถจัดการการเงินและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังหมายถึงความสามารถในการตอบสนองต่อหน้าที่หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามอุดมคติและหลักศีลธรรมด้วย

แคทเทล (Cattell, 1963 : 128) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับผิดชอบสูงว่า คือ บุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่ที่มีความยากลำบากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำ คือ คนที่ถือความสะดวกเป็นเกณฑ์มักหลีกเลี่ยงข้อบังคับ

กอร์ดอน (Gordon, 1963 : 3) อธิบายลักษณะความรับผิดชอบว่าลักษณะพฤติกรรมที่มีความเพียรพยายามและตั้งใจปฏิบัติงาน จดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ หรือมุ่งมั่นในงานที่กระทำแม้มีอุปสรรคเป็นคนที่ไว้วางใจได้ เป็นที่พึ่งพาอาศัยได้ รับผิดชอบอย่างจริงจัง

ฟลิปโป (Flippo. 1966 : 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นความผูกพันการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงานและวัตถุประสงค์

ลอว์ชี (Lawsh. 1966 : 143) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่าเป็นการค้นหาอุปนิสัย อารมณ์ของบุคคลว่ามีความรอบคอบ รับผิดชอบเป็นที่ไว้วางใจได้มากน้อยเพียงไร

แซนฟอร์ด (กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. 2530 : 46 อ้างอิงจาก Sanford. 1970) อธิบายถึงคนที่มีความรับผิดชอบสูงว่า จะสามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน หน้าที่ทางสังคม หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อตนเองต่อบิดามารดา ต่อญาติพี่น้อง ต่อบุคคลทั่วไป ต่อประเทศชาติอย่างดีที่สุด

รัชนี กุณณารมณ (2520 : 26) กล่าวว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองได้ปฏิบัติดังต่อไปนี้ได้มากน้อยเพียงใด คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองทั้งทางการเงิน การงานและการเรียน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจคิดใคร่ตรงอย่างรอบคอบถึงผลดีผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตน กล้าเผชิญกับความจริง คอยติดตามงานเพื่อแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ช่วยเหลือการงานของครอบครัวและงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตนเองทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น

ชานาญ นิสารัตน์ (2524 : 53) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นการยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตน ด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ไม่ว่าจะทำผิดหรือถูกไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525 : 8-10) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียรและละเอียดรอบคอบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุผลแห่งการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น พร้อมทั้งจะพยายามปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 679) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ยอมรับผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำลงไป

วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2525 : 6 - 37) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับหน้าที่ คนที่มีความรับผิดชอบคือคนที่ตั้งใจปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ด้วยความเพียรพยายาม และยอมรับผลของการกระทำนั้น ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบ หรือรับชอบ โดยเต็มใจไม่หลีกเลี่ยง คนทุกคนเกิดมาต้องรับผิดชอบ 2 ทาง คือ ความรับผิดชอบต่องานและความรับผิดชอบต่อสังคม

ชมพู พึ่งธรรม (2525 : 5) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึง ลักษณะอันหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดยการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องทำด้วยความผูกพัน ไม่ทอดทิ้ง มีความพากเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความรู้และความสามารถอย่างเต็มที่ที่มีความปรารถนาที่จะให้หน้าที่ที่ปฏิบัติเป็นไปอย่างดีที่สุด จนเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ และยอมรับความผิดหรือความชอบในผลงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วย

จิระศักดิ์ นาคเสรี (2529 : 8) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง และเกิดผลดีด้วยความพากเพียรพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นและยอมรับความผิดพลาด หรือความสำเร็จจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

✓ จุริรัตน์ นันทัยทวีกุล (2538 : 24) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึงคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทนเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

เอมอร กฤษณะรังสรรค์ (2537 : 7) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึง การพยายามทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ การปฏิบัติตามระเบียบ การวางแผนการทำงาน การยอมรับผลของการกระทำ ความเต็มใจของการปฏิบัติหน้าที่

วิภา ดวงชาตม (2539 : 6) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การเอาใจใส่ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ และตามที่ได้รับมอบหมายทั้งของตนเองและของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ปรียา ชัยนิยม (2542 : 9) กล่าวว่า ความรับผิดชอบหมายถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียรและความละเอียดรอบคอบ ตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคม เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบและรับชอบในการกระทำของตนเอง ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ขวัญดี ขำซอนสัถย์ (2542 : 21) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทนเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ถวิล จันทรสวาง (2545 : 10) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบหมายถึง การทำตามหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การงานตามที่ได้รับมอบหมาย การทำตามที่ดินได้พูดหรือได้ให้

คำมั่นสัญญาไว้และการยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้พูดหรือได้กระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดี และ ข้อบกพร่องต่างๆ ทุกครั้ง

จากความหมายของความรับผิดชอบดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็น ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึง ความตั้งใจ เอาใจใส่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรจนกระทั่งงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการยอมรับในสิ่งตนเองกระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด

ดังนั้น การไม่มีความรับผิดชอบคือลักษณะของบุคคลที่ตรงกันข้ามกับลักษณะของ บุคคลดังกล่าวข้างต้น

1.1.2 ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน

ดิกคินสัน (Dickinson.1982 : 9-11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้ง จุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกและการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน การแบ่งเวลาการเรียน การประเมินผลการเรียน การเลือกทำกิจกรรมการเลือกพบบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจในพฤติกรรมดังกล่าวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 32 - 95) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนว่า หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้ การตั้งใจ เรียน เข้าห้องเรียนตรงเวลา เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด ผลการเรียนสม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา ผลการเรียนดีขึ้นทุกภาคการศึกษา ไม่เคยทุจริตในการสอบ ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกชั่วโมง รู้สึกอยากเรียนและตรวจทานงานที่ทำเสร็จแล้ว

กรมสามัญศึกษา (2526 : 92) ให้ความหมายความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

รตินันท์ ไมตรีจิต (2537 : 11) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียนไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกเมื่ออยู่ในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เช่น มีความสนใจ เอาใจใส่ มีความอดทน ความละเอียดรอบคอบ การซื่อตรง การตรงต่อเวลา ความขยันขันแข็ง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น พยายามทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดี

จากความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความขยัน อดทน ทำงานและกิจกรรมทางการเรียนที่ได้รับมอบหมายจากครูและจากทางโรงเรียน เช่น การทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน ทำหน้าที่เวรประจำวัน เอาใจใส่ในการเรียนอย่างเต็มความสามารถ จนประสบความสำเร็จทางการเรียนตามวันและเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังเป็นคนที่มีความกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ และภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำได้ในเรื่องของการเรียน

ดังนั้น การไม่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนคือลักษณะของบุคคลที่ตรงกันข้ามกับลักษณะของบุคคลดังกล่าวข้างต้น

1.1.3 ความหมายของความรับผิดชอบต่อนตนเอง

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525:141-143) ได้กล่าวถึงลักษณะของความรับผิดชอบต่อนตนเองว่า หมายถึง การรู้ถึงฐานะบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นภาระของสังคม บุคคลควรจะสามารถอยู่ในสภาพที่ช่วยตนเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก รู้ชั่วรู้ดี สามารถเลือกตัดสินใจในการดำรงตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างดี ซึ่งประกอบด้วยความรับผิดชอบในด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของตน การจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคตามกาลเทศะและวัยสำหรับตนเองอย่างเหมาะสม ตั้งใจเล่าเรียน หมั่นฝึกหาความรู้และฝึกตนเองในการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาสติปัญญาของตนให้ดีขึ้น รู้จักประพฤติดนให้เหมาะสม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักประมาณค่าใช้จ่ายและมีความประหยัด ทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ไม่ละเลยทอดทิ้งไป คอยเอาใจใส่ในการทำงานของตนเองทั้งผลดีและผลเสีย

พรชัย รอดสมจิตร (2527 : 7-8) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อนตนเองไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ มีความรู้หรือประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่างๆ ดังนี้ ระวังรักษาสุขภาพและสามารถจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคได้อย่างเหมาะสม ตั้งใจเล่าเรียน หมั่นหาความรู้ ขยันขันแข็ง และอดทนต่ออุปสรรคประพฤติดนเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ และมีความสามารถควบคุมตนเองได้ ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ตลอดจนรักษาสีทริขของตนเอง มีความประหยัดและรอบคอบ

ประภัสสร ชัยชนะใหญ่ (2529 : 6-7) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อนตนเอง หมายถึง การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บรักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติดนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม และหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จ

พัชรา บุญสาโร (2529 : 11) ให้ความหมายของความรับผิดชอบในการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียไม่ปิดความรับผิดชอบใน

หน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตรตรงให้รอบคอบว่า สิ่งที่คุณทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความจริง

ภัสรา อรุณมีศรี (2533 : 4) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเอาใจใส่ต่อสุขภาพ อนามัยของตนเอง ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพดี

จากความหมายของความรับผิดชอบต่อตนเองดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง ลักษณะที่บุคคลรู้จักการดูแลสุขภาพกายของตนให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่ทำตัวให้เป็นภาระคนอื่นในการดูแลตนเอง ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมที่ดีงาม ไม่ละเลยทอดทิ้งการงานที่คุณได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วงโดยไม่ต้องมีใครควบคุม

ดังนั้น การไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองคือลักษณะของบุคคลที่ตรงกันข้ามกับลักษณะของบุคคลดังกล่าวข้างต้น

1.1.4 ประเภทของความรับผิดชอบ

กรมสามัญศึกษา (2526 : 63 - 92) จำแนกความรับผิดชอบได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียรอดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนดีทุกวิชาในทุกภาคเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะโรงเรียน ผ่นห้องเรียน ห้องน้ำ แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนนักเรียนที่จะหลงผิด อันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญ เรียงความ และอื่นๆ

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน และรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาที่สมาชิกภายในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาก็ปรึกษาและให้พ่อแม่ทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำอาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชน

ตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษา สาธารณสมบัติ การเสียภาษี และการรับบริการจากสถานบริการต่างๆ ของรัฐ

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540 : 12 - 12) ได้จำแนกประเภทความรับผิดชอบไว้เป็น ด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตน ด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผน ระบบงานและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบในการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของ งานทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้ผู้อื่นแต่พร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ปฏิบัติแต่ สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความจริง

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก อันตรายโรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหา เครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสมและหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จ

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติกิจการของหมู่คณะ ครอบครัวยุติธรรม โรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมมือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ประพฤติและปฏิบัติตามกฎหมาย งดเว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ส่วนรวม ดูแลทรัพย์สินสมบัติ สาธารณะและสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ส่วนรวม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปว่า ความรับผิดชอบมีหลายประเภท แต่ใน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเพียง 2 ประเภท คือ การไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและการเรียน

1.1.5 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

กรมการศาสนา (2525 : 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของคน ไทยอย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้กับคนไทยนอกจากความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ประหยัด เสียสละ ฯลฯ การปลูกฝังให้คนไทยมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ต่อสังคมและประเทศชาติก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข

อรรถวรณ นิยะโต (2536 : 51) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้ บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจาก ผู้อื่น ไม่ทำให้เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

อนุวัติ คุณแก้ว (2538 : 52) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้หน้าที่หรืองานที่มอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จและเสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นผลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดังนั้นหลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540 : 81- 82) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะทาง จริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความสงบสุข เพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องกระทำมากมาย ถ้าทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็จะก่อให้เกิดความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ในประเทศที่ความเจริญทางเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นั้นยังต้องการบุคลากรที่มีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในปัจจุบัน ความเจริญทางเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และเสมือนหนึ่งว่าการพัฒนาด้านจิตใจหรือ จริยธรรมไม่ได้ก้าวหน้าไปในสัดส่วนที่พอสอดคล้องกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนา ด้านวัตถุ ทั้งๆ ที่การพัฒนาทางด้านจริยธรรมนั้น ที่มีความจำเป็นไม่น้อยกว่าความเจริญทางวัตถุ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น การให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านจิตใจนั้น จะพิจารณาได้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาได้รวดเร็วดังเช่นการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น การพัฒนา จริยธรรมด้านความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญมาก

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งที่ สังคมไทยจะต้องมี เพราะถ้าคนในสังคมขาดความรับผิดชอบแล้ว กิจกรรมต่างๆ ของสังคมย่อมไม่สามารถดำเนินไปได้เพราะคนในสังคมไม่ยอมทำตามหน้าที่ สังคมก็จะประสบกับความวุ่นวาย

1.1.6 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

กอช (Gough. 1969 : 10) อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่า มีอารมณ์มั่นคง มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นคนที่ชอบวางแผนก่อนลงมือทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความคิดก้าวหน้า มีความสามารถ มีความเป็นอิสระ พึ่งตนเองได้ มีลักษณะตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

แซนฟอร์ด (Sanford. 1970 : 65) อธิบายว่าลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า จะสามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน หน้าที่ทางสังคม หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง บุคคลทั่วไป และต่อประเทศชาติอย่างดีที่สุดเต็มความสามารถ

สาโรช บัวศรี (2522 : 129) ได้อธิบายลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่าเป็น ลักษณะของบุคคลที่มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่อย่างดี มีความเพียรพยายาม ความละเอียดรอบคอบ

ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ทั้งของตนเองและสังคม ตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 4) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลงานนั้นๆ
2. มีความเพียรพยายาม
3. ใช้ความสามารถเต็มที่
4. กล้าเผชิญต่อความจริง ยอมรับผลการกระทำของตน
5. ช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
6. รู้จักหน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างดี
7. ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
8. มีความไว้วางใจได้
9. ตรงต่อเวลา
10. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
11. มีความละเอียดรอบคอบ
12. ดูแลรักษาของส่วนรวมเหมือนของตนเอง
13. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
14. ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น

ไชยรัตน์ ปราณี (2531 : 54) กล่าวว่าบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องประกอบด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีหิริโอตตปปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเตรียมการวางแผนล่วงหน้า นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร

อรรถัย โสภา (2533 : 45 - 46) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่าจะเป็นคนที่มีลักษณะตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักหน้าที่ มีความเพียรพยายาม เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ ยอมรับความผิดพลาด มีอารมณ์หนักแน่น ไม่ปดงาน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดริเริ่ม

จุรีรัตน์ นันทัยทวิกุล (2538 : 4 - 5) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีจุดมุ่งหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามผลงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

2. มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้าและเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3. มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ผลสำเร็จในงานที่ทำและทำด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกายความคิดและจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

5. ความตรงต่อเวลา

6. มีการปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

นภดล ภวนะวิเชียร (2540 : 70 - 71) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมหลักที่แสดงถึงความรับผิดชอบว่าประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ
 - 1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
 - 1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ต้องทำ
 - 1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
 - 1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ
2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรมดังนี้
 - 2.1 สมควรใจทำหน้าที่
 - 2.2 ควบคุมตนเองได้
3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - 3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
 - 3.2 มีระเบียบวินัย
 - 3.3 มีความซื่อสัตย์
 - 3.4 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 3.5 มีสติ
4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนเสร็จงาน พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - 4.1 มีความอดทน
 - 4.2 มีความเพียร
 - 4.3 มีการเตรียมการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์

4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง

5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้

5.1 ติดตามผลการกระทำของตน

5.2 มีเหตุผล

5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

สุทธิพงษ์ บุญดวง (2541 : 7) กล่าวถึงบุคคลที่มีลักษณะความรับผิดชอบ ไว้ 4

ลักษณะ ได้แก่

1. มีวินัยในตนเอง
2. มีความกระตือรือร้น
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. มีความขยันหมั่นเพียร

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 291) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะจริยธรรม 4 ประการ คือ การมีความรู้สึกรับผิดชอบ การยอมรับและการสารภาพผิด การยืดหยุ่นแห่งตน การต้านทานสิ่งยั่วยุ พบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักใคร่ในช่วงอายุ 4 -13 ปี จะมีลักษณะทางจริยธรรมทั้งสี่ประการสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า การให้เหตุผลในการอบรมสั่งสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะทางจริยธรรมของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุ 5 ปี

บัดเดอร์เวิร์ท (Butterworth. 1974 : 2044) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความสามารถทั่วไปสูงมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ

เบคอน (Bacon 1989 : 1289 - A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) การทำกิจกรรมการเรียน 2) การเชื่อฟังครู 3) การตั้งใจเรียน 4) การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า 5) การพยายามเรียน 6) การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วิวัฒน์ รักษาเคน (2531 : 79-81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบ และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสำนึกในความรับผิดชอบ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนชาย

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่าความรับผิดชอบมีหลายลักษณะ และมีประโยชน์ในการการเรียนรู้และการแก้ปัญหา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

สุนน อมรวิวัฒน์และคณะ (จันทร์จิรา มูลเมือง. 2535 : 47 ; อ้างอิงจาก สุนน อมรวิวัฒน์และคณะ 2534) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นั้น เพศชายและเพศหญิงได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ให้มีบทบาททางเพศที่แตกต่างกัน นั่นคือเพศชายได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีความกล้า เป็นผู้นำ และมีอิสระมากกว่า ในขณะที่เพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีลักษณะเป็นหญิง มีความอ่อนน้อม มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอน มีความเห็นใจผู้อื่น ประพฤติตนให้เหมาะสม

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: 29) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันหลายๆ ด้าน เช่น สภาพทางสรีระ การถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ การปฏิบัติที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ทำให้ตัวแปรเพศมีอิทธิพลต่อลักษณะการแสดงออกศักยภาพและพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล ทั้งชีวิตส่วนตัว และการทำงาน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงได้รับการอบรมสั่งสอนในลักษณะที่แตกต่างกัน จากครอบครัว จากสังคม จึงทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมามีความแตกต่างกัน เช่น ความมีวินัย การเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

วูห์วิลล์ (Wohwill.1970 : 49-50) กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวุฒิบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นและปฏิบัติตนในสิ่งต่างๆ แตกต่างกันตามประสบการณ์ที่สะสม อายุของบุคคลสามารถนำมาใช้อธิบายและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ได้

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูตและคนอื่นๆ (Good and others. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement)

หมายถึงความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผล การทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินธ์ ชูชม (2530 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวน หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของ แต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการ ทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูป ของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งอาจต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มัก อยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการ ประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆอีกหลายๆด้าน ซึ่งย่อมดีกว่า การแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่างๆ ไปเพียงครั้งเดียว

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน จึงเป็นการตรวจสอบ ความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้เท่าไร มี ความสามารถชนิดใด

พีระยุทธ สันตะวัน (2533 : 36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคล ที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือ การทำงานที่ได้รับการมอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะทำให้แยก กลุ่มของนักเรียนที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งเป็นผลจากการประเมินโดยการสอบ การทำกิจกรรม ทางเรียนโดยได้รับการประเมินจากครูที่สอน ที่ระบุถึงระดับความสามารถของผู้เรียน ทำให้ สามารถแยกผู้เรียนออกเป็นความสามารถในระดับ สูง ปานกลาง ต่ำ เป็นต้น

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.4.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

แสงเดือน ไยไชสง (2538 : 8) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเด่นโดยส่วนรวมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันจะทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ

ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม (2544 : 105) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงรูปแบบของความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคลที่ค่อนข้างเด่นชัดและถาวร เป็นตัวอธิบายลักษณะของแต่ละบุคคลว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรและลักษณะที่เด่นที่สุดของบุคคลเป็นอย่างไร

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคลที่แสดงให้เห็นตัวตนของบุคคลนั้น ที่มีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ จากพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.1.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29-31) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรมเป็นการถ่ายทอดยีนจากพ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและระบบโลหิต ซึ่งเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่เกิด

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคม ที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้า อากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) ได้กล่าวถึงลักษณะของประสบการณ์ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกันหรือต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้น

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลแต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูได้เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไวใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาการทางกาย ทางจิตใจ และบุคลิกภาพคือบุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์ แสดงถึง ระดับการพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ว่าระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงวัยเด็กเป็นส่วนมาก

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล

2.1.4.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะเค้าโครงหน้าหรือโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่ามีมนุษย์เรานั้นมีลักษณะทางสรีระหลายแบบ และแต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพหลายประเภท ดังนั้น จึงมีการแบ่งบุคลิกภาพออกเป็นหลายประเภท ดังนี้

ฟริตแมนและโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่รรีบ ชอบการแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกว่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในความพยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ไ้กับการทำงานช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และรู้สึกถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่เร่รรีบไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่นๆ ชอบการพักผ่อน และดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆในการทำงาน และไม่ชอบทำงานในเวลาอันรีบด่วน

เครซเมอร์ (Samuel. 1981 : 190 -191 ; citing Kretschmer. 1921) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะ จึงแบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีระวิทยา สอดคล้องกัน 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนชอบแสวงหาความสบาย ไม่เร่รรีบ ชอบสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้มักทำอะไรแปลกๆ ช้นๆ ไม่ค่อยมีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงความเป็นความตาย สนุกสนานอยู่เสมอ

จุง (Hergenharn. 1990 : 58-85 ; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท

1. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ำรเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

2.1.4.4 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจาก นายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากคนอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่าคนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้ ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบเร่ง มักนั่งแก้วอี้แค่ตรงขอบแก้วอี้ จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย เพราะแต่เดิมนั้นพบว่า การมีคอเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเขาใช้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่า บุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น ถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกปัจจัย ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจมากที่สุด (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : อ้างอิงมาจาก รังสิต ห่มระฤก. 2532)

2.1.4.5 การวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

แบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ในปัจจุบันมี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Friedman and Rosman. 1946) คือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) แบบสัมภาษณ์นี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยมุ่งหวังให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่ทำให้มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scales : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ วัดความรู้สึกว่าเวลาในการทำงานผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการวัดความรู้สึกกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูง

เป็นคนที่มียุคลิภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ย่อท้อต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่ม สถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น

2.1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิด

ประดิษฐ์ อุประนัย (2530 : 181, 203-209) ได้กล่าวว่าลำดับการเกิดของเด็กในครอบครัว มิใช่เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความรับผิดชอบของเด็กแต่ก็มีผลทางอ้อม เพราะลำดับการเกิดมีผลต่อท่าทีของพ่อแม่ที่จะปฏิบัติต่อลูกๆ ที่เกิดในแต่ละลำดับต่างกัน และมีผลต่อการปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่ลูกที่เกิดในแต่ละลำดับแตกต่างกันด้วย เช่น ลูกคนโตมักได้รับความคาดหวัง หรือมอบหมายให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวกับตนหรือครอบครัว มากกว่าลูกคนเล็ก ลูกคนกลางมักจะถูกละเลยหรือได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่กว่าลูกคนอื่นๆ จนต้องพยายามช่วยตนเองมากกว่าลูกคนอื่นๆ หรือลูกที่เกิดลำดับท้ายๆ ที่บิดามารดามีลูกจำนวนมาก มักได้รับการเอาใจใส่น้อยลง เพราะบิดามารดาจำเป็นต้องเอาเวลาไปหารายได้จุนเจือครอบครัว ทำให้ต้องช่วยตัวเองมากขึ้น หรือลูกคนเล็กที่เกิดในภาวะที่พ่อแม่ร่ำรวย มีคนรับใช้ มักได้รับการเอาใจใส่ช่วยเหลือ หรือไม่ได้รับการปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ควรรับผิดชอบ

2.1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

รอเจอร์ส (Rogers. 1969 : 148-256) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนไปยังบุตร โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนสูง มักจะมีความเชื่อและมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา

ดูเซก (Dusek. 1980 : 87-110) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวนักเรียนเหมาะสมกับระดับความสามารถ จะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน

อานนท์ อาภาภิรมย์ (2529 : 5) กล่าวว่า ลักษณะของครอบครัวในสังคมไทยนั้น สมาชิกในครอบครัวจะมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง พ่อแม่จะมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ถ่ายทอดค่านิยม และมีอิทธิพลในการวางแผนการศึกษาและประกอบอาชีพให้บุตร เนื่องจากพ่อแม่ต้องการให้บุตรได้มีโอกาสทางการศึกษามากสูงสุด เรียนให้เก่งที่สุด ประกอบอาชีพการงานที่เป็นหลักฐานมั่นคง เป็นที่พึงของครอบครัว

สรวงศ์ จันทน์เอม (2529 : 41) กล่าวว่า บิดามารดาโดยทั่วไปมักคาดหวังว่าเด็กควรมีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพ รู้จักเคารพผู้ใหญ่ แต่งกายสุภาพ ไม่ใช่จ่ายสุร่ยสุร่าย ประหยัด ห่างไกลอบายมุข ตั้งใจเรียนและหมั่นศึกษาเล่าเรียน คุณธรรมสูง ไม่เกเร

เกษม วัฒนชัย (2539 : 20-25) กล่าวว่า ประเทศในกลุ่มเอเชียจะให้ความสำคัญกับการศึกษาสูงมาก ดังนั้นผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวบุตรสูงจะถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยม และรับรู้ความต้องการ ความคาดหวังของผู้ปกครองว่าต้องการให้บุตรตั้งใจเล่าเรียน มีความมานะพยายามในการเรียน มีพฤติกรรมการณ์เรียนที่เหมาะสม

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2539 : 54-56) กล่าวว่า ความรักของบิดามารดาที่ควบคุมวางกรอบ และบีบบังคับลูกให้เป็นไปตามความต้องการของบิดามารดา เป็นความรักที่เรียกร้องให้ลูกต้องเป็นไปตามความคาดหวังที่ตนเป็นผู้ตั้งขึ้น เช่น ด้านการเรียน โดยวางกรอบ ให้ลูกเรียนให้เก่งที่สุดเพื่อเป็นความภาคภูมิใจให้กับบิดามารดา ทำให้ลูกต้องปฏิบัติตัวเหมือนหุ่นยนต์ ที่ไร้ความรู้สึกนึกคิด มีสภาพคล้ายหุ่นยนต์ ที่ไม่สามารถงอแงงามเติบโตมีชีวิตตามปกติได้ มีหน้าที่สนองความต้องการของเจ้าของ ในสภาวะดังกล่าวลูกจะปฏิเสธความคิด ความรู้สึกของตน และสร้างตัวตนเทียม (False Self) ให้กับตนเอง อันเป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความต้องการของบิดามารดา และเก็บกดความรู้สึกนึกคิด ความปรารถนาที่แท้จริงของตนลงใจใต้สำนึก เมื่อโตขึ้นจึงไม่รู้ว่าตนต้องการอะไร การเก็บกดความต้องการที่แท้จริงและเป็นในสิ่งที่ตนไม่อยากเป็น จึงเกิดการแปลกแยกแห่งตน

อัจฉรา สุขารมณ (2542 : 1) กล่าวว่า บิดามารดามักมุ่งหวังให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่งมาก่อนเป็นอันดับหนึ่ง บิดามารดาดำเนินมุ่งไปที่การพัฒนาทางด้านสติปัญญาให้แก่ลูกพยายามเสริมสร้างทุกวิถีทางเพื่อให้ลูกฉลาดและเก่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความคาดหวังในตัวบุตรของบิดามารดาในสังคมไทยมักมีความคาดหวังในตัวลูกสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคาดหวังในเรื่องของการเรียน ซึ่งความคาดหวังดังกล่าว จะทำให้เด็กรู้สึกเครียด เกิดความกดดัน ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง มองตัวเองเป็นคนไร้ค่า ดังนั้นพ่อแม่จึงควรคาดหวังในตัวบุตรตามสภาพของความเป็นจริง ให้กำลังใจแก่ลูก เป็นที่ปรึกษาของบุตร มากกว่าการกดดันในตัวบุตรจนมากเกินไป

2.1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

นิวแมน ลอรา และคริสติน (Newman, Laura and Christine. 1993 : 951-962) ได้จำแนกครอบครัวตามสถานภาพสมรสออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ครอบครัวสมบูรณ์ (Intact Family) หมายถึงครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ด้วยกัน มีความผูกพันทางสายเลือดหรือทางกฎหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมช่วยเหลือ มีส่วนให้และรับประสบการณ์จากกัน ซึ่ง

ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิต และสภาพจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก ทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบตัวได้

2. ครอบครัวแยกกันหรือครอบครัวหย่าร้าง (Separated/Divorced) หมายถึง สภาพครอบครัวที่มีเพียงบิดาหรือมารดาฝ่ายเดียว จะเป็นการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม นับว่าเป็นการสิ้นสุดของสภาพชีวิตสมรส และจะเป็นผลให้เด็กขาดการดูแล เอาใจใส่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย รู้สึกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก

วิจิตรา วสุวานิช (2524 : 31) กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวหย่าร้างต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กว่า การหย่าร้างของบิดามารดา นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกหวาดหวั่น ไม่มั่นใจในตนเอง บางคนอาจจะเก็บตัวซึมเศร้า บางคนอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ขอบรุกรานผู้อื่น

สุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 122) กล่าวถึงสภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะมีผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเหมือนกับบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างแก่เด็ก

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ให้กับเด็ก เนื่องจากเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนกับเด็ก ถ้าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความพร้อมสมบูรณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กก็น้อยลง ในขณะที่เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหามักจะมีปัญหาในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมด้วย

2.2.8 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางเรียน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135-152) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะของบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนมีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องกัน
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้ตลอดเวลา

6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้ง

7. ผู้สอนกับผู้เรียนทราบจุดประสงค์ และความหวังในการเรียนอย่างชัดเจน

8. สร้างความเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้

9. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ

10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเนื้อหา อันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน

11. การตัดสินใจในทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพวกในหมู่ของผู้เรียน

13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

14. เสรีภาพมีขอบเขตไม่ปล่อยปละละเลยขาดระเบียบวินัยและขาดความรับผิดชอบ

สิริวรรณ ศรีพหล (2526 : 172) ได้สรุปแนวทางการจัดบรรยากาศในห้องเรียนสำหรับครูที่จะนำไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. บรรยากาศของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างเต็มที่ ฝึกฝนการใช้สติปัญญา คือ มีกระบวนการในการคิดอย่างมีเหตุผล การมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นรวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติในการควบคุมตนเอง โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเองให้มากที่สุด ให้โอกาสนักเรียนในการค้นคว้าหาวิธีการเรียนด้วยตนเอง โดยครูคอยให้การแนะนำและแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้น

3. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดและแนวปฏิบัติแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเริ่มมาจากครูเป็นต้นทางที่ดี มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ยอมรับมติของกลุ่ม

นพพงษ์ บุญจิตตรวดุลย์ (2527 : 48-67) ได้กล่าวถึงแนวการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและผู้สอนในแง่ของปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่างๆ มี 4 ประการ คือ

1. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง ปฏิกริยาการตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป การพบปะซักถามนอกชั้นเรียน จะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น

2. ปฏิกริยาระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเอง เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน จะช่วยให้นักเรียนเกิดปฏิกริยาตอบสนองระหว่างกัน และฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่ผู้เรียน

3. ปฏิกริยาระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะทำให้เกิดการเรียนรู้สูงขึ้นสะดวกขึ้น และลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีอิสระและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น

4. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ ความปลอดภัยจากกลิ่นควัน และเสียงรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่างๆ

จากเอกสารดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศของการเรียนการสอนที่ประกอบไปด้วย กิจกรรมการเรียนสอน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ภายนอกห้องเรียน การจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ และอุปนิสัยที่จะชอบหรือไม่ชอบการเรียน ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบหรือไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

2.1.9 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 112-115) มีแนวคิดว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่บิดามารดาสร้างขึ้นเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนใหญ่ มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อลูก และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าบิดามารดาให้ความเข้าใจ ให้ความรักความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี ทำให้เด็กได้เต็มที่และประสบผลสำเร็จในการเรียน

เกจและเบอร์ลินเนอร์ (Gage and Berliner. 1979 : 69 - 70) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากจากสถานการณ์ในครอบครัว และจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

วิทยา นาควัชระ (2537 : 258-259) ได้สรุปลักษณะความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัวไว้ว่า ต้องประกอบไปด้วย การมีความสัมพันธ์กันอย่างมั่นคง มีความศรัทธาต่อกัน มีความรัก มีวินัย รับผิดชอบ รู้จักบทบาทและหน้าที่ของแต่ละคน มีความปรารถนาดีต่อกัน และสามารถแสดงความรู้สึกนี้ออกมาในปริมาณที่พอเหมาะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนนั้น เกิดจากความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความรักความห่วงใยที่มีต่อกัน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว และการมีสัมพันธภาพที่ดีที่เกิดขึ้นในครอบครัว นับว่ามีผลเป็นอย่างยิ่งต่อการเกิด ความรับผิดชอบในตัวเด็ก

2.1.10 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2533 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสำเร็จในการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากการข่มขู่ เด็กนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนเด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับครู การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไปในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี โนภิระ (2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพที่ดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรรณิ ช. เจนจิต (2538 : 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมอง อย่าเห็นว่าการกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของนักเรียนขึ้น ทั้งนี้ถ้าครูมีสัมพันธภาพกับนักเรียนในทางที่ดี เช่น การสอนในลักษณะที่ทำให้นักเรียนอยู่ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความเมตตากรุณา มีความเป็นกันเอง ไม่มอบหมายให้งานกับนักเรียนมากเกินไป ก็จะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวเอง มีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความสุขกับการเรียน

2.1.11 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พนม ลิ้มอารมณ์ (2529 : 38 - 39) กล่าวถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อสมาชิกไว้หลายประการ คือ

1. กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ สามารถเกื้อหนุนต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ในบางโอกาส วิธีการที่สมาชิกแก้ปัญหา การจดจำบทเรียน การประพฤติปฏิบัติ การสร้างนิสัย และเจตคติ การดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทั้งสิ้น

2. กลุ่มเป็นเครื่องสนับสนุน และช่วยให้สมาชิกสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด อากัปกิริยาต่างๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

3. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก นั่นคือ การที่สมาชิกมารวมกันเป็นกลุ่มนั้น แต่ละคนย่อมมีความต้องการอยู่ในจิตใจของตน ซึ่งบุคคลอื่นอาจจะทราบหรือไม่ทราบก็ได้ และโดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นย่อมจะอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะจะเกิดความเบื่อหน่าย บุคคลทุกคนย่อมต้องมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ต้องการความรัก ความยอมรับจากกลุ่ม จึงเป็นเหตุให้คนมาเข้าร่วมกลุ่มกับคนอื่น ๆ มากขึ้น เพราะหวังว่ากลุ่มจะช่วยสนองความต้องการของตนได้ และกลุ่มส่วนใหญ่ก็สามารถบำบัดความต้องการของสมาชิกได้

4. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมองเห็นภาพของตนเอง (Perception of Self) ชัดเจนขึ้น ช่วยให้สมาชิกทราบว่าตนเป็นอย่างไร ความสวยงาม ความมั่นใจ ความภูมิใจ สิ่งเหล่านี้ สมาชิกไม่สามารถรู้เห็นได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นๆ หรือกลุ่มที่สะท้อนให้เห็นสภาพของสมาชิกแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร.

5. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือผลงานและการทำงานของสมาชิก จะเห็นได้จากการทำงานของบุคคลแต่ละคน การที่บุคคลจะทำงานได้ดีจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเพื่อนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ก็จะทำให้สมาชิกส่วนน้อยมีความกระตือรือร้นไปด้วย

6. กลุ่มมีอิทธิพลในการตัดสินใจ ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่ต้องเลือก ต้องตัดสินใจ อาจจะใช้มติของกลุ่มเป็นเครื่องตัดสินใจได้ คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนออกความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่แก้ปัญหานั้นๆ ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจ และยังก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่สมาชิกด้วย

7. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือความกลัว ความวิตกกังวล ความท้อแท้ของสมาชิก

ณรงค์ เส็งประชา (2538 : 5) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนถูกใจ และอาจนำพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของอารมณ์ เอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้อำนาจจากเอกสารดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน เพราะนักเรียนต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องการมีกลุ่มของตน ดังนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงต้องแสดงเพื่อให้เพื่อนในโรงเรียนยอมรับความเป็นพวกเดียวกัน เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน

2.1.12 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อสารมวลชน

ประดิษฐ์ อูปรนัย (2537 : 538) กล่าวว่า การเสนอภาพยนตร์ ละคร หรือสิ่งบันเทิงทางโทรทัศน์ ถ้ามีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนช่วยให้เด็กปฏิบัติตามได้โดยง่าย เช่น ละครที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมของเด็กที่มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงชีพของตนเองและน้องจนได้รับความสำเร็จในชีวิต อาจเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กที่ได้พบปัญหาเดียวกันเกิดการเลียนแบบ หรือการโฆษณาสั้นๆ ของดาราที่เด็กชื่นชอบให้เด็กช่วยกันประหยัดไฟฟ้าก็ย่อมมีผลในการชักจูงเด็กที่ชื่นชอบในตัวดารายากประหยัดไฟ อันจะเป็นผลดีแก่ส่วนรวมและเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักที่จะมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเป็นส่วนรวมด้วย

สมควร กวียะ (2537 : 112) กล่าวว่า สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์สนิทแน่นกับสังคม สื่อมวลชนมีประโยชน์กับสังคม แต่ในบางสถานที่หรือบางเวลาสื่อมวลชนก็อาจให้โทษแก่สังคมได้เช่นเดียวกับสถาบันทางกฎหมาย สถาบันการเงิน สถาบันทหารหรือสถาบันอื่นใดก็ตาม สื่อมวลชนอาจให้ผลดีหรือผลร้ายต่อสังคมได้

สุดใจ เหว้าสีไพร (2546 : 267) กล่าวว่า วิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงทุกหนทุกแห่งในรัศมีที่ทำการและโดยทันทีที่ออกอากาศเป็นสื่อที่มีพลังดึงดูดความสนใจในตัวโดยเฉพาะโทรทัศน์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การนำเสนอของสื่อสารมวลชนที่นำเสนอออกมาทำให้นักเรียนได้รับอิทธิพลค่อนข้างง่าย มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการเลียนแบบผู้ที่แสดงออกมาทางสื่อซึ่งนักเรียนถือว่าผู้แสดงเป็นตัวแบบที่ตนชื่นชอบ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

งานวิจัยในประเทศ

ขวัญฤดี ขำซอนทรัพย์ (2542 : 78) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองและการกระทำของตนเอง ความรับผิดชอบต่อสถาบันและความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักศึกษาชาย

วันทนี อุลลแฮม (2545 : 120) ได้ศึกษา ปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกันในเรื่องการดูแลสุขภาพ โดยพบว่าเพศชายมีการดูแลสุขภาพมากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านการศึกษาเล่าเรียน พบว่าเพศหญิงมีความสนใจ เอาใจใส่ในการเรียนมากกว่าเพศชาย และยังพบว่าเพศหญิงมีความประพฤติตนเหมาะสมได้ดีกว่าเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

จากงานวิจัยข้างต้นดังกล่าว สรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงจะได้รับการอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจากทั้งครอบครัวและจากโรงเรียน เพศชายได้รับอิสระจากการเลี้ยงดู ในขณะที่เพศหญิงต้องรับการเลี้ยงดูในลักษณะที่เข้มงวด จึงทำให้เพศหญิงมีความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่แตกต่างจากเพศชาย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

งานวิจัยในต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคนอื่นๆ . 2520 : 15-16 ; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1964. *Review of child development research.*) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุ พบว่า เด็กอเมริกัน 7,10,13 และ 16 ปี นิยมใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงตามอายุ กล่าวคือ เด็กอายุ 7 ปี ประมาณ 90 % ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 23 เด็กอายุ 10 ปี ส่วนมาก (50 กว่าเปอร์เซ็นต์) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 แต่ก็มีส่วนหนึ่ง (34 เปอร์เซ็นต์) ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ส่วนวัยรุ่นอายุ 13 ปี ส่วนมาก (มากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ส่วนวัยรุ่นตอนปลายอายุ 16 ปี แม้ยังใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 มาก (50 กว่าเปอร์เซ็นต์) แต่ก็ปรากฏว่ามีผู้ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 (23 เปอร์เซ็นต์) มากกว่ากลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่าทุกกลุ่ม

เรสท์ (เกศศิริ บุญญะอดิชาติ. 2541 : 47 ; อ้างอิงจาก Rest. 1975 : 738-748) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุ โดยทำการศึกษาทุกๆ 2 ปี เป็นเวลา 6 ปี กับนักเรียนชาวอเมริกันที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 จำนวน 88 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 41 คน และหญิงจำนวน 47 คน โดยใช้แบบทดสอบเดอะดีไฟน์นิ่ง อิชซู เทสต์ (The Defining Issue Test) พบว่า เมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 มีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า หรืออาจกล่าวได้ว่า บุคคลจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น ตามอายุที่มากขึ้น

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

โอนาดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19 ; อ้างอิงจาก Onado. 1975) ศึกษาพบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

งานวิจัยในประเทศ

สมโชค พูนนวม (2533 : 22-24) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูง เข้าสังคมได้ดี มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนสูง ควบคุมตนเองได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

อายแซงค์ (Eysenck. 1970:114-131) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก โดยศึกษาเด็กชายอายุ 11-12 ปี ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น (Junior Eysenck Personality Inventory) แล้วหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับขนาดครอบครัวอาชีพของพ่อแม่ ลำดับการเกิด และความสนใจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก ผลการศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาจำนวนมาก เป็นพ่อแม่ของเด็กที่แสดงตัวและอารมณ์มั่นคง ส่วนในด้านความสนใจของพ่อแม่ที่มีต่อลูก พบว่า เด็กผู้หญิงได้รับความสนใจจากพ่อแม่มากกว่าเด็กผู้ชาย และการที่เด็กได้รับความสนใจจากพ่อแม่ นั้นมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพการแสดงตัวของเด็กด้วย

ไคลเวอร์และไวเนอร์ (Klewer and Weidner. 1987 : 204) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9 - 12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรม เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

ชาวทซ์และคนอื่นๆ (ปิยาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and others. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนที่ประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งมั่นความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จแต่จะไม่เอาตัวเองไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

งานวิจัยในประเทศ

จิตรียา ไชยศรีพรหม (2529 : 59-58) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว การปรับตัวในชั้นเรียนดีกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพการเก็บตัว

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพ

แบบ เอ มากกว่าบุคคลที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มที่มีครอบครัวและมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่ไม่มีบุคลิกภาพแบบ บี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบยอม

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ประสบความสำเร็จในการทำงานและการเรียน มีความเพียรพยายามในการทำงานและการเรียน รักความก้าวหน้า มีความเครียดและความวิตกกังวลในกิจกรรมที่ตนทำอยู่มากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดของนักเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

นิภาพรรณ โสมนะพันธ์ (2525 : 108-109) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตรตามลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดูและสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า บุตรที่มีลำดับการเกิดต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในสังคม การทำตามผู้อื่น การเป็นผู้นำและการปรับตัวแตกต่างกัน

วันทนี อุบลแย้ม (2545 : 120) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยลักษณะพื้นฐานที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี พบว่า ลำดับการเกิดที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นจากบุตรคนที่ 1 กับบุตรคนสุดท้อง จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันมากในเรื่องการประพฤติตนที่เหมาะสม ซึ่งบุตรคนที่ 1 จะมีการประพฤติตนเหมาะสมกว่าบุตรคนสุดท้อง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการปฏิบัติตนของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกคนโตกับลูกคนสุดท้อง อาจได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลำดับการเกิดของเด็กไม่ได้มีผลต่อการเกิดความรับผิดชอบของเด็กโดยตรง แต่ความรับผิดชอบที่เกิดมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูที่พ่อแม่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับบุตรแต่ละคน ซึ่งอาจจะมุ่งหวังที่แตกต่างกันตามลำดับการเกิดของลูกแต่ละคน จึงมีผลต่อการปลูกฝังความรับผิดชอบกับบุตร

2.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

งานวิจัยต่างประเทศ

ดูเชก (Dusek. 1980 : 110) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่คาดหวังในตัวลูกอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของลูกจะเป็นการกระตุ้นให้ลูกใช้ความพยายามมากขึ้นในการปฏิบัติตามที่บิดามารดาคาดหวัง และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1995 : 15-33) ศึกษาพบว่า ความคาดหวังของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและการอบรมเลี้ยงดู โดยจะทำให้ลูกเกิดความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามที่บิดามารดาคาดหวัง

ซาปิโร (อัจฉรา สุขารมณ. 2542 : 2 : อ้างอิงจาก Shapiro. 1997. How to Raise an Child Wight EQ.) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดามารดาจะตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีแต่คำสั่งว่า “อย่า” กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูง เด็กจะมีความกดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย ชอบตำหนิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ส่วนความคาดหวังและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก จะให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อทำผิดจะชี้แจงเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

งานวิจัยในประเทศ

ลัดดา คล่องแคล่ว (2540 : 65) ศึกษาพฤติกรรมการหนีเรียนของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า บิดามารดาต้องการให้นักเรียนคบเพื่อนที่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่เที่ยวเตร่ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ให้สนใจเรียน ปฏิบัติตนให้ถูกระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม กระเป๋านักเรียน จัดเก็บหนังสือให้เป็นระเบียบ การใช้จ่ายเงินให้รู้จักประหยัดไม่ควรกลับบ้านดึก

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 116-117) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1370 คน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีความคาดหวังกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยทำความเข้าใจสนใจการเรียนมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ สนับสนุนส่งเสริมซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังในตัวลูกสูงจนเกินไป มีความมุ่งหวังในตัวลูกมากเกินไป อาจเป็นการสร้างความกดดันให้กับลูก จนมีผลกระทบต่อการพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่เป็นปัญหาในอนาคตกับลูกก็ได้ การคาดหวังในตัวลูกควรอยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะกับความสามารถและความสนใจของลูก ผู้ปกครองควรเป็นผู้ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำสนับสนุน กระตุ้นให้เด็กเกิดความรับผิดชอบในการเรียนและรับผิดชอบในตนเองให้มากขึ้น มากกว่าการไปบังคับหรือตั้งกฎเกณฑ์ที่สร้างความกดดันให้เกิดขึ้นกับเด็ก

2.2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮอร์นาย (ประมวล ดิคคินสัน. 2520 : 44-51 ; อ้างอิงจาก Harney.n.d. : 1659) ศึกษาพบว่า เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่ปล่อยปละเลย ชอบบ่นจู้จี้ ไม่เอาใจใส่ ก็จะปลูกฝังทัศนคติเดียวกันให้เด็ก ทำให้เด็กกลายเป็นคนที่ขาดความเคารพนับถือตนเอง ขาดระเบียบแบบแผนในการทำงาน เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีความรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเองได้เลย

มาร์โลว์และวิลสัน (Marlo and Wilson. 1961 : 501-510) ศึกษาเด็กที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีระดับสติปัญญาสูงสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งประสบความสำเร็จทางการเรียน ส่วนอีกกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน ทั้งหมดจำนวน 96 คน พบว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนนั้น พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็ก ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความไว้วางใจเด็กในการกระทำสิ่งต่างๆ ยอมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ส่วนเด็กที่ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียนจะมีคะแนนในด้านต่างๆ ค่อนข้างต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

กวินทร์ ธรรมนุต์ (2522 : 20) ศึกษาพบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศที่พ่อแม่ปล่อยปละเลย ชอบบ่นจู้จี้ไม่เอาใจใส่ เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้น เด็กจะตัดสินใจไม่ถูก และไม่รู้ว่าจะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ นอกจากนี้เด็กจะชอบทำงานที่ไม่ต้องออกแรง ชอบวิธีรวยทางลัด หรือความสะดวกสบายต่างๆ

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 78) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1009 คน ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อการเรียนดี ในขณะที่นักเรียนที่มีปัญหาความสัมพันธ์จากครอบครัว มักจะมีปัญหาต่อการรับผิดชอบด้วยเนื่องจากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ผูกพันใกล้ชิดกับผู้ปกครองจึงทำให้เกิดการขาดกำลังใจ ขาดความกระตือรือร้นทำให้ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและการเรียน

2.2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

บุธ (วิลาส ทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงจาก Butth. 1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียนได้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียน

รู้จักส่งเสริมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจะได้เรียนรู้ดีและมีความสามารถในการปรับตัวสูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีการกดดัน ให้นักเรียนยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดนักเรียนจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

งานวิจัยในประเทศ

ผกาทิพย์ เกษรากุล (2524 : 21) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอน ในมหาวิทยาลัยเกิดจากผู้สอน วิธีสอน ผู้เรียน การซักถาม และการถกเถียงทางวิชาการ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ และสติปัญญาของนักศึกษาได้

วลีวรรณ ศรีเตชะวิวัฒน์ (2536 : 78) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะกลุ่มภาคเหนือ พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวน ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการแออัดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บรรยากาศทางการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน เช่น การจัดห้องเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อปัญหาทางด้านพฤติกรรมของนักเรียนถ้าบรรยากาศการเรียนการสอนไม่ดีในขณะเดียวกันถ้าบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนอาจมีความรับผิดชอบและมีการตอบสนองการเรียนรู้ที่ดี

2.2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบค (Beck. 1967 : 127-128) ศึกษาคุณลักษณะของครู โดยใช้แบบสอบถามนักเรียนเกรด 6 จำนวน 2,108 คน พบว่า ครูที่ดีในสายตานักเรียน คือ ครูที่ให้ความรักความเอาใจใส่ มีท่าทางอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียน สามารถสื่อความเข้าใจได้อย่างชัดเจนกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถควบคุมนักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยและมีวิธีการสอนที่จูงใจให้นักเรียนอยากเรียน

แฟลนเดอร์และเลวิส (ซีรวิวัฒน์ นิจนตร. 2528 : 27-28 ; อ้างอิงจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่างๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

อุมพรณ ชูกลิ่น (2531 : 63-66) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางบวกของครูกับนักเรียน พบว่า เมื่อครูแสดงพฤติกรรมทางบวกกับนักเรียน ได้แก่ การที่ครูยิ้มและพูดคุยกับนักเรียน ชมเชยนักเรียนที่ทำงานเสร็จตามที่ครูมอบหมาย นักเรียนก็จะซึมซับประสบการณ์ที่ดีที่ได้รับจากครูในทางที่ดี ทำให้แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในการตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น

วิเชียร ทองคุ้ม (2533 : 26) ได้ศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมของครูมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน กล่าวคือครูที่ใช้คำพูดที่ไม่เป็นการชมเชยหรือสั่ง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกทำในสิ่งที่ตนสนใจ จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มและแสดงพฤติกรรมที่จะแก้ปัญหามากขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ดูแลเอาใจใส่ ให้ความรับความอบอุ่น มีความเป็นนักประชาธิปไตย ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนและต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี

2.2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนแลนด์ (สุรัชย์ โกสิยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงจาก Groulund. 1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดอคอสเตอร์ (Dercoster. 1971 : 5789-A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

วันทนี อุบลแยม (2545 : 123) ได้ศึกษาถึงปัจจัยลักษณะพื้นฐานที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ

หอวัง นนทบุรี พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2 ตัว คือ การปฏิบัติตนของครูและการปฏิบัติตนของเพื่อน พบว่า การปฏิบัติตนของเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน ทั้งนี้ นักเรียนกับเพื่อนต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพึงพอใจแก่กันและกัน

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระราชราษฎรบำรุง

2.3.1 ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนพระราชราษฎรบำรุง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 21 พฤษภาคม 2522 ณ เลขที่ 500 ถ.พระราชราษฎรบำรุง แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร บนพื้นที่ 11 ไร่ 2 งาน 56 ตารางวา รวมทั้งที่ดินได้สายไฟแรงสูง เดิมเป็นป่าและทุ่งนา ชาวบ้านได้นำวัวควายมาเลี้ยงในทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ ซึ่งไม่มีถนนไม่มีบ้านคน กรุงเทพมหานครได้มาซื้อที่ดินจัดสรรเพื่อสร้างโรงเรียน จัดการเรียนการสอนออกเป็น 4 ระดับคือ

2.3.1.1 ระดับชั้นอนุบาล

2.3.1.2 ระดับช่วงชั้นที่ 1 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.3.1.3 ระดับช่วงชั้นที่ 2 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3.1.4 ระดับช่วงชั้นที่ 3 ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3.2 นโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ว่า “การศึกษา กทม. ก้าวหน้า มีมาตรฐานทันสมัย ดำรงความเป็นไทยในความเป็นสากล” นั้น พร้อมทั้งต้องการให้นักเรียนกรุงเทพมหานคร เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ต้องเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในชีวิตที่จะอยู่ในสังคมต่อไป ทางโรงเรียนได้ปลูกฝังให้นักเรียนหมั่นศึกษาความรู้ควบคู่กับการมีคุณภาพและสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามศักยภาพของแต่ละคน และฝึกวิถีทางของประชาธิปไตย พร้อมทั้งจะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.3 วิสัยทัศน์ (Vision)

อุดมการณ์ที่สำคัญของโรงเรียนพระราชราษฎรบำรุงในการปฏิรูปการศึกษาสู่โลกยุคใหม่ คือ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรมมีค่านิยมในความเป็นไทย นำสมัย ใฝ่รู้ เชิดชูประชาธิปไตย มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูง สามารถใช้ชีวิตอยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ มีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวัง

2.3.3 เป้าหมายของโรงเรียน

- 1) นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม มีค่านิยมในความเป็นไทย รักษา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) นักเรียนทุกคนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารได้
- 3) นักเรียนทุกคนนำเทคโนโลยีทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอนและ แสวงหาความรู้
- 4) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นศักยภาพนักเรียน
- 5) นักเรียนรู้จักการสร้างและสะสมงาน ด้วยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
- 6) ฝึกวิถีประชาธิปไตยและนำความรู้ไปใช้ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.3.4 ด้านการบริหารและการจัดการเป็นการบริการทั้ง 6 ด้าน คือ

- 1) ด้านบุคลากร
- 2) ด้านธุรการ-การเงิน
- 3) ด้านวิชาการ
- 4) ด้านอาคารสถานที่
- 5) ด้านกิจการนักเรียน

2.3.5 บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ

2.3.5.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

- 1) ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน
- 2) ดูแลงานด้านวิชาการ ปกครอง บุคลากร การเงิน ธุรการ อาคารสถานที่ กิจการนักเรียนและความสัมพันธ์กับชุมชน ปฏิบัติหน้าที่ภารกิจของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎระเบียบ คำสั่งของราชการ
- 3) ควบคุมดูแลบุคลากร นักเรียนให้ทำการเรียนการสอนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) จัดหางบประมาณทั้งของหน่วยงานราชการและของบบริจาค ภาคเอกชนหรือจากชุมชนเพื่อมาพัฒนาโรงเรียน
- 5) ทำนุบำรุง ซ่อมแซมทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการของโรงเรียนทุก ประการ
- 6) บริการชุมชนและให้ความร่วมมือกับชุมชนในด้านต่าง ๆ
- 7) ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 8) อบรมสั่งสอนและเผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของไทย

- 9) เอาใจใส่ต่องานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอและช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง
- 10) ให้ความสนับสนุนบุคลากร นักเรียนให้หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2.3.5.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง

- 1) วางแผนงานและนโยบายการปกครอง
- 2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3) งานกิจกรรม, กิจกรรมนักเรียน
- 4) งานบริการบุคลากรและการปกครอง
- 5) งานที่รับมอบหมาย

2.3.5.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ

- 1) วางแผนและนโยบายฝ่าย
- 2) งานสารบรรณ
- 3) งานบุคลากร
- 4) งานพัสดุ-ครุภัณฑ์
- 5) งานธุรการ-การเงิน
- 6) งานที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

- 1) วางนโยบายและแผนงานด้านวิชาการ
- 2) สนับสนุนงานพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอนตารางสอน
- 3) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนากการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์
- 4) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยด้านการเรียนการสอน
- 5) ส่งเสริมงานพัฒนาสื่อการสอน ห้องสนับสนุนการสอน
- 6) สนับสนุนส่งเสริมงานห้องสมุด
- 7) กำกับดูแลและติดตามประเมินผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านวิชาการ เพื่อเสนอผู้บริหาร
- 8) งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.5 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ

- 1) วางนโยบายและแผนงานด้านบริการ
- 2) ส่งเสริมงานอนามัยและแนะแนว
- 3) ส่งเสริมงานประชาสัมพันธ์ งานโสตทัศนศึกษา

- 4) งานสวัสดิการ , เงินทุน งานโครงการอาหารกลางวัน
- 5) งานที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.6 ประธานสายชั้น

- 1) ปกครองดูแลสายชั้นที่ได้รับผิดชอบและรับมอบหมายตามคำสั่งของโรงเรียน
- 2) สนับสนุนการเรียนการสอนและการนิเทศการสอน
- 3) ส่งเสริมงานโรงเรียน ทั้ง 6 หมวดงาน
- 4) ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน
- 5) งานวัดผล ประเมินผลสายชั้น สถิติ วิจัย
- 6) กำหนดดูแลติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายชั้น เพื่อเสนอผู้บริหารในการพิจารณา ความดีความชอบ

2.3.5.7 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

- 1) งานด้านหลักสูตรและแผนการสอน ประสานงานในกลุ่ม
- 2) งานเทคนิค นิเทศการสอนในกลุ่มประสบการณ์
- 3) งานผลิตสื่อการสอน
- 4) การวัดผล ประเมินผล สถิติและวิจัย
- 5) กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานของกลุ่มประสบการณ์
- 6) งานที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.8 ครูผู้สอนประจำชั้น

- 1) ดูแล ปกครองให้คำแนะนำนักเรียนในชั้น
- 2) ทำการสอนวิชาที่รับผิดชอบ
- 3) สนับสนุนการเรียนการสอนและจัดการเรียนการสอน
- 4) จัดทำแผนการสอน, เตรียมการสอน
- 5) จัดทำสื่อการสอน, สอนซ่อมเสริม
- 6) ตรวจงานนักเรียน
- 7) แนะนำการศึกษา, สอนซ่อมเสริม
- 8) จัดทำงานธุรการชั้น ป.01, ป.02 , ป.03 , ระเบียบสะสม
- 9) จัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 10) วัดผลประเมินผลการเรียน
- 11) งานสัมพันธ์ผู้ปกครอง,ชุมชน
- 12) งานที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.9 ครูประจำวิชา

- 1) สอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมาย
- 2) สนับสนุนการเรียนการสอนและจัดการเรียนการสอน
- 3) จัดทำแผนการสอน, เตรียมการสอน
- 4) จัดทำสื่อการสอน, จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) ตรวจงานนักเรียน
- 6) แนะนำการศึกษา, สอนซ่อมเสริม
- 7) จัดทำธุรการชั้น ป.01, ป.02 , ป.0.3 , ระเบียบสะสม
- 8) จัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 9) วัดผลประเมินผลการเรียน
- 10) งานสัมพันธ์ผู้ปกครอง, ชุมชน
- 11) งานที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5.10 ครูวัดผล มีหน้าที่ทำการสอนและควบคุมดูแลนักเรียนดูแลด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน

2.3.5.11 ครูการเงิน มีหน้าที่จัดทำบัญชี จัดเก็บเงิน รายงานการเงิน

2.3.5.12 เจ้าหน้าที่ธุรการ มีหน้าที่ทำงานด้านธุรการทั้งหมด

2.3.5.13 นักการภารโรง มีหน้าที่ดูแลความสะอาดอาคาร สถานที่ จัดส่งงานธุรการซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุดและงานที่ได้รับมอบหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 159 คน เป็นนักเรียนหญิง 71 คน และเป็นนักเรียนชาย 88 คน โดยแบ่งออกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 46 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 58 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 10 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามการได้รับอิทธิพลจากสื่อสารมวลชน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นที่กำลังศึกษา ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ย ลำดับการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันให้ครบถ้วน

1. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้นเรียน
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. นักเรียนมีผลการเรียนทุกวิชาเฉลี่ย.....
5. นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....
6. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้.....บาท / เดือน
7. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง
☐ โสด
☐ คู่
☐ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของนลินี ธรรมอำนวยสุข (2541) ที่ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และอาจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์

ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชานุวัตรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.160 -7.947

2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 2.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9274

ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน					
00	นักเรียนไม่มีความสุขเมื่อต้องคอยเพื่อน					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย (อัจฉรา วงศ์พัฒนมงคล)

ผู้ที่ได้คะแนน	15 - 37	มีบุคลิกภาพแบบ เอ
ผู้ที่ได้คะแนน	38 - 75	มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองของอรุณฯ กันสิทธิ์ (2542) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ระหว่าง ระหว่าง 2.049 - 4.935

3.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 3.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9274

ลักษณะของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วตอบให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดโดยทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนเก่ง					
00	ผู้ปกครองต้องการให้เป็นคนประหยัดในการใช้จ่าย					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองน้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของชาติชาย หมั่นสมักร (2542) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 0.989 - 3.767

4.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 4.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9269

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดย เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองดูแลเรื่องการรับประทานอาหารของ นักเรียนทุกวันก่อนมาโรงเรียน					
00	ผู้ปกครองไม่เคยซื้อของขวัญให้นักเรียนในวัน สำคัญต่างๆ					
000	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง นักเรียนขัดแย้งกับผู้ปกครองเรื่องการเรียน เป็นประจำ เช่น การเลือกเรียนวิชาพิเศษ					
0000	นักเรียนแสดงความเคารพผู้ปกครองทุกครั้ง หลังกลับจากโรงเรียน					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพดีระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพดีพอใช้ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพไม่ดีระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ของนลินี ธรรมอำนวยสุข (2541) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2

5.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชานุเคราะห์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.154 - 4.266

5.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 5.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9271

ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดย เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	สื่อและอุปกรณ์การเรียน โรงเรียนมีสื่อการเรียนที่ทันสมัย					
00	โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอ กับความต้องการของนักเรียน					
0	สถานที่เรียน โรงเรียนมีบรรยากาศร่มรื่น					
00	ห้องเรียนอยู่ในมุมอับอากาศไม่ถ่ายเท					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ของสัทัญญา แยมยัม (2541) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2

6.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ดร.พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 15 ข้อ มีค่า r ระหว่าง 2.111 - 5.135

6.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 6.5 โดยสหสัมพันธ์พีแอลฟา (∞ Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9267

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดยเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของครูกับนักเรียน ครูพูดคุยกับนักเรียนอย่างเป็นกันเอง					
00	เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจครูเสียสละเวลาสอน ซ่อมเสริมให้นักเรียนเสมอ					
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนกับครู นักเรียนไม่เคยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครู					
00	นักเรียนมีของขวัญให้ครูในวันสำคัญเสมอ					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)
 คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพดีระหว่างครูกับนักเรียน
 คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพดีพอใช้ระหว่างครูกับนักเรียน
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพไม่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ มารีสา นาคทับที (2541 : 125 - 128) และนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2

7.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 12 ข้อ มีค่า r ระหว่าง 2.546 - 3.688

7.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 7.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9267

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดย เครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เมื่อนักเรียนนำปัญหาส่วนตัว ปรึกษาเพื่อนเป็นประจำ					
00	เพื่อนในห้องต่างคนต่างทำหน้าที่ ของตน					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)
 คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพดีพอใช้ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพไม่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามผลอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อนักเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถาม เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียนแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียนบำรุงสุพรรณ (2530) ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2

8.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

8.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชน จำนวน 19 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.183 - 4.191

8.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 8.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9275

ลักษณะของแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่อนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อคำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การดูโทรทัศน์ทำให้นักเรียนมีความรู้มากขึ้น					
00	การตัดสินใจซื้อสินค้าของนักเรียนเกิดจากการดู การโฆษณาทางโทรทัศน์					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อนักเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.36 - 3.66 หมายถึง สื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อนักเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อนักเรียนน้อย

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่อยู่อาศัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2

9.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

9.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชานุเคราะห์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน จำนวน 9 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.182 - 3.835

9.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 9.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9273

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนกับคนในชุมชน นักเรียนสามารถนำปัญหาไปปรึกษาคนใน ชุมชนนักเรียนได้					
00	นักเรียนไม่เคยเล่นกีฬากับคนในชุมชน					
0	การปฏิบัติตนของคนในชุมชนกับนักเรียน เมื่อนักเรียนเดือดร้อนคนในชุมชนให้ความ ช่วยเหลือเสมอ					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพดีระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

คะแนนเฉลี่ย 2.36 - 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพดีพอใช้ระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพไม่ดีระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน

ตอนที่ 10 แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

10.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

10.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสาธิต ปรงสิงห์ (2539) และนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

10.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2

10.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนได้แก่อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

10.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนพระราชธาณบุรีบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็น 25% ที่คะแนนสูง และ 25% ที่คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.075 - 3.385

10.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วในข้อ 10.5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9273

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว ตอบโดยทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนส่งการบ้านได้ตรงตามกำหนดเสมอ					
00	นักเรียนกลับบ้านไม่ตรงเวลาเป็นประจำ					
00	นักเรียนชอบใช้เงินซื้อสินค้าที่มีราคาแพง					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	1		5
จริง	2		4
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	4		2
จริงน้อยที่สุด	5		1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.36 - 3.66 หมายถึง นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนประชากรราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 - 16 สิงหาคม 2548 โดยทำการแจกแบบสอบถามในห้องเรียนของนักเรียน ชี้แจงวัตถุประสงค์และการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน ได้กลับมาคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์คือตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test
 - 2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์และแอลฟา (∞ - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมในการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยการใช้การวิเคราะห์พหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
Y	แทน	การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	อายุ

X ₄	แทน	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
X ₅	แทน	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
X ₆	แทน	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
X ₇	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₈	แทน	ลำดับการเกิดของนักเรียน : บุตรคนโต
X ₉	แทน	ลำดับการเกิดของนักเรียน : บุตรคนกลาง
X ₁₀	แทน	ลำดับการเกิดของนักเรียน : บุตรคนสุดท้อง
X ₁₁	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X ₁₂	แทน	สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : โสด
X ₁₃	แทน	สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : คู่
X ₁₄	แทน	สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
X ₁₅	แทน	บุคลิกภาพ
X ₁₆	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครอง
X ₁₇	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X ₁₈	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
X ₁₉	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₂₀	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X ₂₁	แทน	อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน
X ₂₂	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน
Y	แทน	การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ อายุ บุคลิกภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับผลการเรียน ลำดับการเกิดระดับรายได้ของผู้ปกครองและสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ลำดับการเกิดระดับรายได้ของผู้ปกครองและสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	เพศชาย	88	55.3
	เพศหญิง	71	44.7
	รวม	159	100.0
2. ระดับชั้นเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	46	28.9
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	58	36.5
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	55	30.8
	รวม	159	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
3. ลำดับการเกิด	บุตรคนโต	76	47.8
	บุตรคนกลาง	57	35.8
	บุตรคนสุดท้อง	26	16.4
รวม		159	100.0
4. สถานภาพสมรส ของผู้ปกครอง	โสด	6	3.8
	คู่	112	70.4
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	41	25.8
รวม		159	100.0

จากตาราง 1 พบว่า องค์ประกอบด้านเพศ ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.3 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.7

องค์ประกอบด้านระดับชั้นเรียน พบว่า ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 28.90

องค์ประกอบด้านลำดับการเกิดของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนโต คิดเป็นร้อยละ 47.80 รองลงมาเป็นบุตรคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.80 และเป็นบุตรคนสุดท้อง คิดเป็นร้อยละ 16.40

องค์ประกอบด้านสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครอง มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็น ร้อยละ 70.40 รองลงมาสถานสมรสหม้าย / หย่าและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 25.80 และโสดคิดเป็นร้อยละ 3.80

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน และการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน และการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S	การแปลผล
1. อายุ	10.17	1.245	วัยเด็กตอนปลาย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.60	.6600	ปานกลาง
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	12,530	.6973	ปานกลาง
4. บุคลิกภาพ	3.0296	.4221	แบบเอ
5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง	3.4475	.4792	ปานกลาง
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.2394	.4737	ดีพอใช้
7. ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	3.3279	.4438	ดีพอใช้
8. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.3360	.5338	ดีพอใช้
9. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.0889	.5617	ดีพอใช้
10. อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน	3.1202	.4815	ปานกลาง
11. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน	3.1326	.6355	ดีพอใช้
12. การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน	3.0116	.5151	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า องค์ประกอบด้าน อายุ อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลการเรียนในระดับปานกลาง รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนปานกลาง องค์ประกอบด้าน บุคลิกภาพ มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ องค์ประกอบด้านความคาดหวังของผู้ปกครองมี

ความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับ
 ผู้ปกครองอยู่ในระดับดีพอใช้ องค์ประกอบด้านลักษณะทางกายภาพทางการเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้
 องค์ประกอบสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับดีพอใช้ องค์ประกอบด้านสัมพันธ์ภาพ
 ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดีพอใช้ องค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน
 อยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับดีพอใช้
 และการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว
 ด้านโรงเรียน และด้านสังคมกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
 ประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมกับการไม่ความรับผิดชอบนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนประชาราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁	X ₂₂	y
X ₁	1.00	-.962**	.250**	.103	-.408**	.317**	-.406**	.164*	-.182*	.016	-.120	.017	-.099	.111	.141	.096	.133	.166**	.143	.114	.150	.157*	.222**
X ₂		1.00	.260**	-.099	.397**	-.307**	.440**	.176*	.173*	.013	.118	.021	.138	-.145	-.069	-.037	-.066	-.126	-.114	-.081	-.100	-.119	-.178*
X ₃			1.00	.094	-.014	-.075	-.103	.056	-.034	-.031	-.081	.085	-.204**	.176*	-.023	-.038*	.080*	.017	.027	-.043	.110	.079	.113
X ₄				1.00	-.483**	-.464**	-.076	.028	.044	-.095	.097	.019	-.043	.036	-.196**	-.075	.049	.017	-.111	.038	.018	.114	.038
X ₅					1.00	-.551**	.185*	-.071	.060	.018	.180	.124	.061	-.118	-.087	.010	.009	-.064	.059	-.040	-.088	-.098	-.132
X ₆						1.00	-.115	.045	.102	.072	-.275**	-.144	-.022	.085	.276**	.062	-.038	.048	.046	.004	.051	-.009	.097
X ₇							1.00	-.206**	.121	-.322**	-.195*	.472**	.117	-.090	-.117	-.475**	.096	-.277	.079	-.275	-.244	-.068	-.266**
X ₈								1.00	-.715**	-.423**	.054	.009	.013	-.017	.048	.071	-.014	.014	.071	-.081	-.048	.002	-.074
X ₉									1.00	-.331**	.050	-.010	-.004	.009	-.090	-.075	-.054	.035	.036	.055	.000	-.015	-.002
X ₁₀										1.00	.009	.002	-.012	.011	.052	.002	.089	-.064	.049	.038	.065	.017	.102
X ₁₁											1.00	.321**	.357**	.227**	.180	.090	.353**	.106	.125	.252**	.281**	-.103	.238**
X ₁₂												1.00	-.306**	-.117	-.124	-.010	-.062	-.072	-.102	-.095	-.075	-.037	-.002
X ₁₃													1.00	-.910	.019	-.063	.004	-.020	-.022	.064	.035	.012	.108
X ₁₄														1.00	.034	.071	-.019	.052	.067	-.026	-.004	.004	-.111
X ₁₅															1.00	.355**	.346**	.341**	.278**	.275**	.338**	.300**	.285**
X ₁₆																1.00	.594**	.450**	.455**	.391**	.277**	.149	.297**
X ₁₇																	1.00	.537**	.617**	.601**	.502**	.334**	.511**
X ₁₈																		1.00	.657**	.571**	.467**	.302**	.445**
X ₁₉																			1.00	.719**	.500**	.327**	.421**
X ₂₀																				1.00	.647**	.456**	.534**
X ₂₁																					1.00	.548**	.581**
X ₂₂																						1.00	.539**
y																							1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{20}) อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X_{21}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน (X_{22})

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บุตรคนโต (X_8) บุตรคนกลาง (X_9) บุตรคนสุดท้อง (X_{10}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : โสด (X_{12}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : คู่ (X_{13}) และสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (X_{14})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 4 ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	21.348	5.377	39.617**
Residual	152	20.477	.135	
Total	156	41.825		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	B	R	R ²	F
X ₂₁	.318	.080	.295	.584	.341	80.097**
X ₂₁ X ₂₂	.238	.072	.294	.640	.409	53.341**
X ₂₁ X ₂₂ X ₇	-.269	.055	-.248	.682	.465	44.391**
X ₂₁ X ₂₂ X ₇ X ₁₇	.114	.029	.221	.714	.510	39.617**

$$a = .357$$

$$R = .714$$

$$R = .510$$

$$SE = .36703$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X₂₁) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน (X₂₂) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₇) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₁₇) ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 51.0 และได้้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .357 + .318 X_{21} + .238 X_{22} - .269 X_7 + .114 X_{17}$$

สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .341 X_{21} + .409 X_{22} - .465 X_7 + .510 X_{17}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 159 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 88 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 71 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 46 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 58 คน และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 10 ตอน ดังนี้ ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวได้แก่ เพศ อายุ ชั้นที่กำลังศึกษา ผลการเรียน โดยเฉลี่ย ลำดับการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพจำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9274

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9274

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9269

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9271

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9267

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9267

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการได้รับอิทธิพลจากสื่อสารมวลชน จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9275

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9272

ตอนที่ 10 แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9273

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 - 16 สิงหาคม 2548 โดยทำการแจกแบบสอบถามในห้องเรียนของนักเรียน ชี้แจงวัตถุประสงค์และการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน ได้กลับมามีความครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์คือตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อำนาจวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคมในการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{20}) อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X_{21}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน (X_{22})
2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)
3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บุตรคนโต (X_8) บุตรคนกลาง (X_9) บุตรคนสุดท้อง (X_{10}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : โสด (X_{12}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : คู่ (X_{13}) และสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (X_{14})
4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

คนในชุมชน (X_{22}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองประกอบนี้สามารถพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 51.0 และได้้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

5. สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร สามารถเขียนได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .357 + 318 X_{21} + .238 X_{22} - 269 X_7 + .114 X_{17}$$

5.2 สมการพยากรณ์การไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .341 X_{21} + .409 X_{22} - .465 X_7 + .510 X_{17}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้น 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี จำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{17}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{20}) อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน (X_{21}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน (X_{22}) อภิปรายได้ดังนี้

1.1 เพศชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนชายไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายเป็นเด็กที่ค่อนข้างซุกซน สนใจกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สนใจเพื่อนมากกว่าการเรียน และไม่สนใจในการดูแลตนเอง คือไม่มีความกระตือรือร้น ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ทำการบ้าน หรือส่งงานไม่ตรงเวลา ไม่สนใจเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ วัธนีย์ อุบลรัมย์ (2545 : 120) ได้ศึกษาลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เพศชาย และเพศหญิง มีความแตกต่างกันในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน พบว่า เพศชาย ไม่สนใจในการศึกษาเล่าเรียนและมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมมากกว่าเพศหญิง และประณต เลิกสวัสดิ์ (2512 : 97) ได้ศึกษาพบว่าเพศชายได้คะแนน ความรับผิดชอบน้อยกว่าเพศหญิง ดังที่ชมพูนุช บุญศิริ ได้กล่าวว่า เพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกันหลาย ๆ ด้าน เช่นสภาพทางสรีระ การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ การปฏิบัติที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ทำให้

องค์ประกอบทางเพศมีอิทธิพลต่อลักษณะทางการแสดงออกทางศักยภาพ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลทั้งชีวิตส่วนตัว และการทำงานทำให้เด็กนักเรียนไม่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนและตนเอง

ดังนั้นนักเรียนชายจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

1.2 นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจดี ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เป็นนักเรียนที่มีความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ ก่อนข้างดี ได้แก่ มีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย การดูแลตัวเอง เช่น แต่งตัว รับประทานอาหาร พ่อแม่จะดูแลให้ ทำให้นักเรียน จนนักเรียนไม่สามารถดูแลตัวเองได้ นอกจากนี้นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความพร้อมทุกอย่าง จึงมีความคิดว่าตัวเองมีเพียงพอแล้ว พ่อแม่มีให้แล้ว จึงไม่มีความพยายามในการเรียน ไม่พยายามทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา เนื่องจากเคยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองจนเกิดความเคยชิน ด้วยเหตุนี้พ่อแม่จึงควรที่จะให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานและรับผิดชอบในการทำงานนั้น ตามสมควรดังที่ ป. มหาชนธ์ (2536 : 96 - 98) ได้กล่าวถึงแนวทางที่สามารถใช้เกณฑ์ในการมอบหมายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับวัยว่า พ่อแม่จะต้องกำหนดความมุ่งหวังของการทำงานของเด็กให้ชัดเจน การกำหนดความมุ่งหวังที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดเวลาได้ตามความเหมาะสมในวันหนึ่ง จึงทำให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ การที่ผู้ปกครองไม่ได้กำหนดให้ลูกมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำจึงทำให้นักเรียนที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจดีไม่มีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวันที อุบลรัมย์ (2545 : 94) ศึกษาเรื่องปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีพฤติกรรมความรับผิดชอบตนเองด้านประพฤติดนที่เหมาะสม สูงกว่านักเรียนที่มีบิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,000 - 20,000 และ 20,000 บาทขึ้นไป

ดังนั้นนักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูงจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎรบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

1.3 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่ง ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) แสดงว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นคนที่รักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้น ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ชอบการแข่งขัน ทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้อะไรกับการล่าช้า ไม่ชอบการรอคอย ด้วยเหตุนี้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว จึงทำงานเร่งรีบ ขาดความละเอียดรอบคอบ จึงทำให้นักเรียนละเลยการทํากิจกรรมทางการเรียนที่ต้องรอคอยส่งครู หรือละเลยในการดูแลเอาใจใส่ใน

งานตัวเอง เช่น รับผิดชอบในการส่งงานครู ไม่ตรวจทานการบ้าน หรือไปสนใจในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กีฬา ดนตรี มากกว่าสนใจในการเรียนและดูแลความเรียบร้อยของตัวเอง

ดังนั้นนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎรบำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่ชอบการรอคอย และชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว จึงทำงานเร่งรีบจึงทำให้เป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบทั้งการเรียน และการไม่รับผิดชอบต่อตนเอง

1.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังต่อนักเรียนมาก นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ได้รับความคาดหวังจากผู้ปกครอง แต่ นักเรียนไม่ได้ให้ตามความสำคัญกับความคาดหวังของผู้ปกครอง เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เพราะความคาดหวังนี้ไม่ตรงตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ เมื่อผู้ปกครองมีความคาดหวังมาก อาจจะทำให้เด็กเกิดความซับซ้อนใจ วิตกกังวล เบื่อหน่ายในการเรียน ไม่สนใจเรียน ไม่สนใจที่จะดูแลตัวเอง จึงทำให้ไม่มีความรับผิดชอบทั้งการเรียน และไม่มีความรับผิดชอบในตนเอง ดังที่ ซาปิโร (อัจนรา สุขารมณ . 2542 : 2 อ้างอิงจาก Shapiro1997. *How to Raise and Child with Hight EQ.*) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดา มารดา จะตั้งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่เข้มงวด และเผด็จการมีแต่คำสั่งว่า “อย่า” กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูงมาก เด็กมีความกดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย ชอบตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้นอกจากนี้ สุรางค์ จันทน์เอม (2524 : 134) ได้กล่าวว่า บิดา มารดา ที่เน้นการเรียนของลูกมากเกินไป หากเด็กทำไม่ได้ตามที่บิดา มารดาต้องการ จิตใจก็ขาดความสุข เสียกำลังใจ และส่งผลต่อพฤติกรรม

ดังนั้น เด็กที่ได้รับความคาดหวังจากผู้ปกครองมาก จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎรบำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ทั้งการเรียนและตนเอง ผู้ปกครองจึงควรจะมีที่ยึดหยุ่น ไม่เข้มงวดมากเกินไป จนเด็กขาดศักยภาพในตนเอง หรือปล่อยละเลยจนเกินไป จนทำให้เด็กเสียคน ควรให้คำแนะนำ และคำปรึกษาที่ดี

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองจะเป็นผู้ดูแลเด็กในทุกเรื่อง ทั้งเรื่องการเรียนรู้ และเรื่องส่วนตัว เช่นการแต่งตัว การรับประทานอาหาร การทำการบ้าน เป็นต้น ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่สามารถควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบได้ นอกจากนี้เด็กที่อยู่กับผู้ปกครองที่มีลักษณะของการไม่มีความรับผิดชอบ เมื่อเด็กอยู่ใกล้ทำให้นักเรียน ไม่มีความรับผิดชอบตามไปด้วย

ดังที่ เกจและเบอร์ลินเนอร์ (Gage and Belliner, 1979 : 69-70) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนว่า เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากสถานการณ์ในครอบครัว และการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะของการใช้ความสามารถของตนเอง โดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

ดังนั้น สัมพันธภาพที่กระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดจากการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองมากเกินไป จึงทำให้เด็กขาดความมั่นใจในการทำด้วยตนเอง และนอกจากนี้อาจเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่มีความรับผิดชอบจากผู้ปกครอง

1.6 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะสถานที่เรียนดี มีบริเวณกว้างขวาง ทำให้นักเรียนสนใจในการเล่นมากกว่าการเรียน เช่น ลืมทำการบ้านส่งตามกำหนด ไม่สนใจทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้การที่โรงเรียนมีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และสื่อประกอบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมาก จะทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียน การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากนักเรียนเห็นว่านักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียน โดยการให้ความสำคัญในการได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับอภิสิทธิ์ วงษา (2517 : 6 - 17) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในเกณฑ์ ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำนั้นจะถือความสะดวกเป็นเกณฑ์

ดังนั้น นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โรงเรียนควรที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการใช้สื่อ และอุปกรณ์ ทางการเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาการเรียนของนักเรียน และใช้สถานที่มาใช้ในการออกกำลังกาย และทำกิจกรรมทางการเรียนให้เกิดประโยชน์ ให้มากที่สุด

1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี ทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก ซึ่งการที่เป็นเช่นนี้ เกิดจากการที่ครู และนักเรียนมีสัมพันธภาพทางลบต่อกัน กล่าวคือ ครูใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เคร่งครัด มีความตั้งใจสูงเกินไป มีความคาดหวังต่อผลสำเร็จของนักเรียนมากเกินไป จัดการเรียนการสอนแบบไม่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งทำให้เรียนมีความกดดัน จนกระทั่งเกิดพฤติกรรมที่ไม่มีความรับผิดชอบ หรือนอกจากนี้ครูมีการปล่อยปละละเลยนักเรียนมากเกินไป จนกระทั่งนักเรียนไม่สนใจในการเรียน ไม่มีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523 : 22-25) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครู กับนักเรียนในชั้นเรียน กับความรู้สึกรับผิดชอบและเมโนภาพแห่งตนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 -6 พบว่า นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบสูงสุด กับนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละเลยมีความรับผิดชอบต่ำสุด การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียน หรือ ดังที่ พรพนี ช.เจนจิต (2538 : 25-23) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขาพยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมองเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย จึงทำให้เด็กตั้งใจเรียน

ดังนั้น สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจ ความเป็นกันเองกับนักเรียน อำนวยความสะดวกกับนักเรียนมากเกินไป ปล่อยปละนักเรียนมากเกินไป หรือบางครั้งบรรยากาศการเรียนการสอนที่เคร่งเครียดจนเกินไป ขาดความยืดหยุ่น จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

1.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี จะทำให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าการเรียน สนใจในกิจกรรมที่ทำกับเพื่อน มากกว่าการรับผิดชอบงานที่มอบหมายจากครู และจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นอิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อเพื่อน ดังที่ พนม ลีมอารมย์ (2539 : 38) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ สามารถเกื้อหนุนต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้เป็นบางโอกาส วิธีการที่สมาชิกแก้ปัญหาการประพฤติปฏิบัติการสร้างนิสัย และเจตคติ และการดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพล ของกลุ่มทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้การที่นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบเพราะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเพื่อน ต้องทำกิจกรรมตามความต้องการของเพื่อน หรือ การได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากเพื่อนมากเกินไป จึงทำให้ไม่มีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนี อุบลแย้ม (2545 : 123) ได้ศึกษาถึงปัจจัยลักษณะพื้นฐานที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี พบว่า การปฏิบัติตนของเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

ดังนั้น สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพราะทำให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนหรือได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันมากจนเกินไป จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

1.9 อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนได้รับอิทธิพลจาก

สื่อสารมวลชน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียน สนใจดูโทรทัศน์ รับประทานอาหาร อ่านหนังสือพิมพ์ และสนใจในการเล่นอินเทอร์เน็ต มากจนเกินไปจึงทำให้ ไม่มีความรับผิดชอบในตนเอง รวมทั้งละเลยต่อการเรียน นอกจากนี้การสนใจในการดูโทรทัศน์ รับประทานอาหาร อ่านหนังสือพิมพ์ และเล่นอินเทอร์เน็ต ทำให้นักเรียนลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากสื่อเหล่านี้ เพราะมีพฤติกรรมที่ดี และไม่ดีทำให้นักเรียนรับเข้ามาใช้ โดยไม่รู้ตัวดังที่ ประดิษฐ์ อูปรนัย (2537 : 538) กล่าวว่า การนำเสนอภาพยนตร์ ละคร หรือสิ่งบันเทิงทางโทรทัศน์ ถ้ามีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบสิ่งเหล่านี้จะแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนช่วยให้เด็กได้ปฏิบัติได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ สมควร กวียะ (2537 : 112) กล่าวว่า สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์สนิหแนบแน่นกับสังคม สื่อมวลชนมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ในบางสถานที่ หรือบางเวลา สื่อมวลชนก็อาจให้โทษกับสังคมได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น อิทธิพลจากสื่อสารมวลชนต่อนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพราะนักเรียนสนใจในการรับข่าวสาร รับความบันเทิง และรับความรู้จากสื่อสารมวลชน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบทั้งการเรียนและตนเอง

1.10 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนเข้ากับคนในชุมชนได้ จึงทำให้นักเรียนเข้าไปร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชน เช่น เล่นกีฬา พุดคุยสนทนากับคนในชุมชน หรือคนในชุมชนให้ความช่วยเหลือกับตัวนักเรียนจนมากเกินไป นอกจากนี้การคลุกคลีกับคนในชุมชนซึ่งมีลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมที่มีทั้งดีและไม่ดี จึงทำให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีออกมาทำให้เด็กทำตาม ซึ่งในส่วนของพฤติกรรมที่ดีก็จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ ดังที่ ประดิษฐ์ อูปรนัย (2530 : 213-214) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตนของคนในสังคม ที่เด็กเข้าไปเป็นสมาชิกว่าชีวิตโดยทั่วไปของเด็กนั้น เด็กต้องพบกับบุคคลหลายวัย หลายฐานะ และหลายอาชีพ และบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ก็มีทั้งบุคคลที่อยู่ในครอบครัวและนอกครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างหาผู้ใหญ่ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบ เช่น ตำรวจจราจรรับผิดชอบต่อการให้ความปลอดภัย ในการเดินข้ามถนนของเด็ก ๆ พนักงานเก็บเงิน และขับรถโดยสารประจำทางมีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในการขึ้น-ลงรถโดยสารของเด็ก หรือผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่เด็ก สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในแง่ที่จะปลูกฝังความรับผิดชอบต่อผู้อื่นให้เกิดแก่ตัวเด็กอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มี 1 องค์ประกอบคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบในกาดูแลตนเอง สามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้ ควบคุมพฤติกรรมต่างๆของตนเองได้ ดังที่สโบซค พูลนวม (2533 : 22-45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์ทางบวกเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 141) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรดเก้า พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากมีพฤติกรรมคือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ เข้าสังคมได้ดีและมีความอดทนด้านอารมณ์แลจิตใจ

ดังนั้น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน มีจำนวน 12 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บุตรคนโต (X_8) บุตรคนกลาง (X_9) บุตรคนสุดท้อง (X_{10}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : โสด (X_{12}) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : คู่ (X_{13}) และสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง : หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (X_{14}) อภิปรายได้ดังนี้

3.1 เพศหญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนหญิงบางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก และนักเรียนหญิงบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย อภิปรายได้ดังนี้

นักเรียนหญิงบางคน ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น มีความรักสวยรักงาม และสนใจเพื่อนมากกว่าสนใจการเรียน ทำให้นักเรียนไม่สามารถบังคับตนเองให้มาสนใจในการเรียน การทำการบ้าน สนใจในการรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง ลักษณะนิสัยค่อนข้างก้าวร้าวไม่รับฟังคำแนะนำตักเตือนจากผู้อื่น จึงทำให้นักเรียนหญิงบางคนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบมาก

นักเรียนหญิงบางคนมีความไม่รับผิดชอบน้อย เพราะนักเรียนหญิงมีลักษณะนิสัยเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ อยากให้ผู้อื่นยกย่องชมเชย มีความรู้สึกอับอายถ้าหากครู หรือผู้ปกครองตำหนิ

ดักเตือน จึงเห็นถึงความสำคัญของการรับผิดชอบตามที่ได้อบรมหมายจากครูหรือผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนหญิงบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

3.2 อายุของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน จากงานวิจัยพบว่าเป็นวัยเด็กตอนปลาย กล่าวคือ นักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กตอนปลาย บางคน ไม่มีความรับผิดชอบมาก ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กตอนปลายบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย อภิปรายได้ ดังนี้

นักเรียนที่อายุ อยู่ในวัยเด็กตอนปลายบางคนบางคนที่ไม่มีความรับผิดชอบมาก เพราะเป็นช่วงที่นักเรียนกำลังอยู่ในช่วงของการย่างเข้าสู่วัยรุ่น และบางคนอยู่ในช่วงเด็กมากเกินไปจึงทำให้นักเรียนบางคนไม่มีความรับผิดชอบ เนื่องจากอายุที่น้อยเกินไปยอมห่วยที่เล่น ทำกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน จนไม่สามารถแบ่งเวลาในการเรียน นอกจากนี้ความที่อายุน้อยจึงทำให้ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ในขณะที่บางคนที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น สนใจในกิจกรรมที่โลดโผน หรือกิจกรรมที่ทำหายมากขึ้น เช่น การออกกำลังกาย การเล่นดนตรี หรือเริ่มรักสวยรักงาน จึงทำให้ไม่มีความรับผิดชอบในเรื่องการเรียน และไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองมาก

นักเรียนที่อายุอยู่ในวัยเด็กตอนปลายบางคนบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย เพราะนักเรียนบางคนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ เมื่อจบในระดับชั้นประถมศึกษาแล้วสามารถเลือกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ จึงทำให้เป็นคนไม่มีความรับผิดชอบน้อยในการเรียน นอกจากนี้การที่นักเรียนเริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่นทำให้นักเรียนสนใจตัวเองมากขึ้น รู้จักดูแลสภาพตัวเอง รู้จักการเลือกรับประทานอาหาร ทำให้ร่างกายสมส่วนเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

3.3 ระดับชั้นเรียนได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน กล่าวคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย อภิปรายได้ดังนี้

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้บางคนยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก ยังไม่รู้จักการควบคุมตัวเอง ชอบที่จะทำกิจกรรมที่สนุกสนานเห็นความสำคัญของการเล่นมากกว่าการเรียนและการดูแลเอาใจใส่ตัวเองไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ไม่สนใจเรื่องการดูแลสุขภาพของตัวเอง สนใจในสิ่งแวดล้อมมากกว่าการสนใจในการเรียนและการสนใจดูตัวเอง จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางคนเป็นเด็กที่อยู่ในวัยเด็กที่ชื่นชอบในการทำกิจกรรมการเรียน ชอบการแข่งขัน ชอบที่จะได้รับคำชมเชยและยกย่องจึงสนใจที่จะเอาใจใส่ในการเรียน ขยันอ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียน เห็นความสำคัญของการเข้าเรียน สนใจในการดูแลตัวเองให้ดูดี จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางคนยังมีความเป็นเด็กอยู่ จึงยังไม่รู้จักควบคุมดูแลตัวเอง ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน เห็นความสำคัญของการเรียน ปล่อยปะละเลยการดูแลตัวเอง สนใจในสิ่งแวดลอมมากกว่าที่จะมาสนใจดูแลตัวเอง ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่ทำงานให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมายเพราะมัวแต่สนุกสนานกับการเล่น จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางคนอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลายหรือเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น จึงทำให้เริ่มสนใจในการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตัวเองให้ดูดีเป็นที่ชื่นชมของคนอื่น นอกจากนี้ การเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นของนักเรียนจึงทำให้นักเรียนรู้สึกอายถ้าต้องโดนครูว่ากล่าวตักเตือนต่อหน้าเพื่อน จึงทำให้นักเรียนสนใจการเรียน ทบทวนบทเรียน ทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นให้ได้รับคำชมเชยจากครู ผู้ปกครองและได้รับการยอมรับจากเพื่อน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก ยังไม่รู้จักการยับยั้งใจตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา ให้ความสนใจในสิ่งแวดลอมมากกว่าการสนใจในตัวเอง จึงทำให้ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนและต่อตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 118) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ระดับชั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้ยังมีความสนใจในตนเองและสิ่งแวดลอมมากกว่าสนใจในการเรียนในทุกระดับ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนที่ไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะนักเรียนก้าวเข้าสู่วัยเด็กตอนปลายหรือเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น นักเรียนจึงมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะนักเรียนไม่ต้องการถูกครูหรือผู้ปกครองตำหนิเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำอะไรก็ทำให้สำเร็จลุล่วงได้ทันตามกำหนดเวลา เพราะถ้าทำไม่เสร็จอาจโดนตำหนิหรือว่ากล่าวตักเตือนจนได้รับความอับอายได้นอกจากนี้นักเรียนยังมีความภูมิใจเมื่อได้รับความสนใจจากผู้อื่นในการชมเชยนักเรียน จึงสนใจในการดูแลตัวทั้งเรื่องความสวยงาม การแต่งกายที่ดี การที่มีร่างกายที่ดีและสมส่วน นักเรียนจึงไม่มีความรับผิดชอบน้อย

3.4 ลำดับการเกิดของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน แสดงว่านักเรียนบางคนที่เกิดเป็นบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนสุดท้อง ไม่มีความรับผิดชอบมาก บางคนที่เกิดเป็นคนบุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนสุดท้อง เป็นคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย อภิปรายได้ดังนี้

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนที่ใดบางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะการไม่มีความรับผิดชอบมิได้ เกิดจากลำดับการเกิดของนักเรียน แต่เกิดจากสภาพแวดล้อม ดังที่ ประดิษฐ์ อุปรนัย (2530 : 181,203-209) ได้กล่าวว่า ลำดับการเกิดของเด็กในครอบครัวมิใช่เป็น

ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความรับผิดชอบของเด็กแต่ก็มีผลทางอ้อม เพราะลำดับการเกิดมีผลต่อท่าทีของพ่อแม่ที่จะปฏิบัติต่อลูก ๆ ที่เกิดในแต่ละลำดับต่างกัน และมีผลต่อการปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่ลูกที่เกิดในแต่ละลำดับแตกต่างกันด้วย การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งบุตรคนโตบางคนพ่อแม่จะเลี้ยงดูด้วยการตามใจมาก เอาใจใส่ดูแลมากจนเกินไปช่วยเหลือลูกมากจนเกินไป เพราะความที่เป็นบุตรคนแรก พ่อแม่จึงทำให้ทุกอย่าง บุตรคนโตจึงทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้ ละทิ้งการทำงานด้วยความมั่งง่าย เนื่องจากคิดว่าเดี่ยวพ่อแม่ทำให้ หรือไม่มีใครว่าอะไร จึงทำให้ไม่มีความรับผิดชอบ

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนโตบางคน ไม่มีความรับผิดชอบน้อย เพราะบุตรคนโตบางคนเป็นบุตรคนแรก พ่อแม่จึงมีความคาดหวังสูง พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี อบรมสั่งสอนด้วย โดยหวังให้ลูกคนโตประสบความสำเร็จตามที่ตนคาดหวัง พ่อแม่จึงมอบหมายให้มี ความรับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจให้ปฏิบัติที่เกี่ยวกับตนเอง และภารกิจของครอบครัวให้มากกว่าบุตรคนอื่นจึงทำให้บุตรคนโตเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบน้อย

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนกลางบางคน ไม่มีความรับผิดชอบมาก เพราะลำดับการเกิดของเด็กในครอบครัวมีใช่เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความรับผิดชอบของเด็กแต่มีผลทางอ้อม เพราะลำดับการเกิดมีผลต่อท่าทีของพ่อแม่ที่จะปฏิบัติต่อลูก ๆ ที่เกิดในแต่ละลำดับต่างกัน นักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนกลางบางคน ไม่มีความรับผิดชอบมาก เพราะลูกคนกลางบางคน ถูกละเลยจากการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่มากกว่าลูกคนอื่น หรือลูกคนกลางบางคนเกิดมาช่วงที่พ่อแม่ต้องทำงานหนักขึ้น จึงไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างเต็มที่ ลูกคนกลางจึงทำอะไรตามใจตัวเองเพราะไม่มีคนควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ลูกคนกลางจึงเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบมาก

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นลูกคนกลางบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะลูกคนกลางบางคนเกิดมาแล้วได้รับการอบรมและปฏิบัติจากพ่อแม่ ในแนวทางที่ตีมอบหมายภาระงานทั้งของตัวเองและของครอบครัวให้ปฏิบัติเป็นประจำ นอกจากนี้การเกิดเป็นลูกคนกลางทำให้พ่อแม่มีภาระกิจที่มากขึ้น การดูแลตัวเองของลูกคนกลางบางคนจึงต้องช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น ลูกคนกลางบางคนจึงเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบน้อย

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนเล็กบางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก เพราะนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนเล็กบางคนเกิดมาในท่ามกลางความพร้อมของพ่อแม่ พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ลูกคนเล็กบางคนมีคนรับใช้หรือมักไม่รับการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ หรือไม่ได้รับการปลูกฝังให้เป็นที่เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ ลูกคนเล็กบางคนจึงไม่มีความรับผิดชอบมาก

ลำดับการเกิดของนักเรียนที่เกิดเป็นบุตรคนเล็กบางคนไม่มีความรับผิดชอบน้อย เพราะลูกคนเล็กบางคนเกิดมาในลำดับท้าย ๆ ที่บิดามารดามีลูกจำนวนมาก มักได้รับการเอาใจใส่น้อยลง จึงทำให้ลูกคนเล็กต้องพึ่งพาตัวเอง ดูแลตัวเองมากขึ้น หรือการเกิดเป็นลูกคนเล็กบางคน เกิดมาในช่วงที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงแล้วจึงทำให้ลูกคนเล็กได้รับการอบรมสั่งสอน และฝึกฝน

ที่ทำให้ลูกบางคนเล็กได้รับการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝนที่ดีจึงทำให้ลูกคนเล็กไม่มีความรับผิดชอบ
น้อย

3.5 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่มีความรับผิดชอบของ
นักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองโสด คู่และหม้าย/หย่า หรือแยกกันอยู่บางคนไม่มีความ
รับผิดชอบมาก นักเรียนบางคนที่มี นักเรียนที่มีผู้ปกครองโสด คู่และหม้าย/หย่า หรือแยกกันอยู่ไม่มี
ความรับผิดชอบน้อย อภิปรายได้ดังนี้

นักเรียนที่มีผู้ปกครองโสดบางคน อาจไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนต้อง
อยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา มารดาของตน อาจเป็นพี่เป็นน้องหรือญาติ จึงทำให้นักเรียนไม่มีความ
อบอุ่น ไม่ได้รับความรักเท่าที่ควร ไม่มีคนที่คอยให้การอบรมสั่งสอนอย่างเต็มที่ ไม่มีคนช่วยดูแลทั้ง
ในเรื่องของการเรียนและการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองโสดบางคนเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก
นักเรียนที่มีผู้ปกครองโสดอาจต้องทำกิจวัตรประจำวันเอง ต้องศึกษาหาความรู้เอง จึงทำให้เกิดความ
กระตือรือร้นในการรับผิดชอบในตัวเอง มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ทบทวนบทที่เรียนมากขึ้น
เพราะต้องพึ่งพาตัวเองเป็นส่วนมาก และผู้ปกครองที่เป็นโสดบางคนอาจให้ความอบอุ่น มีเวลาให้
อย่างเต็มที่จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบน้อย

นักเรียนที่มีผู้ปกครองอยู่ด้วยกัน บางคนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองที่
เป็นคู่ บางครั้งถึงแม้จะอยู่ด้วยกัน แต่ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น เพราะผู้ปกครองทะเลาะกัน ขุดใจ
กัน หรือเกี่ยงกันในการอบรมนักเรียนให้เป็นคนมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบดังที่ จิตรา วาสวานิช
(2530 : 31-34) ได้กล่าวว่า ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ ทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลสูง
เด็ก ๆ ในครอบครัวไม่เข้าใจว่า พ่อแม่ทะเลาะกันแล้วอาจจะดีกันได้ อาจจะพูดกันเหมือนปกติ
ความเข้าใจของเด็กโดยเฉพาะเด็กเล็กนั้นมักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สที่สุดจะทนทานได้ เด็กจะขาดบุคคลที่
ตนยึดถือเป็นแบบอย่าง เด็กจะไม่ยอมรับการเลียนแบบนิสัย คุณค่า การปฏิบัติตนเองของพ่อแม่
เด็กจึงต้องเสาะแสวงหาตัวแบบจากบุคคลอื่นนอกครอบครัว นอกจากนี้การที่พ่อแม่มีการขัดใจ และ
มีความคิดขัดแย้งกันตลอดเวลาในที่สุดก็จะมีการหาพรคพวกของตน ฝ่ายพ่อก็จะโจมตีแม่ ฝ่ายแม่ก็
จะกล่าวหาพ่อ เพื่อเด็ก ๆ จะได้หันมารักตนเห็นพ้องกันตน โดยที่พ่อแม่ประเภทนี้หารู้ไม่ว่าตน
กำลังเพาะนิสัยไม่ดีให้กับเด็ก กล่าวคือเด็กจะพัฒนานิสัยการเป็นคนที่ชอบหาเรื่องหาราวกับผู้อื่น
ชอบหาทางเล่นงานคู่ต่อสู้ ยกตนข่มท่านจะกระทำวิธีการใด ๆ ก็ได้ เพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ เด็กจะมีชีวิต
อยู่ในโลกที่ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองคู่ ไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับ
ความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูที่ดี การมีแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่ มีผู้ปกครองคอยดูแลใส่ใจ ทำ
ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบดี ดังที่ ประดิษฐ์ อูปรนัย (2530 : 181,203-209) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นว่า ความสม่ำเสมอของพ่อแม่ในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็ก
การฝึกให้เด็กรับผิดชอบต้องอาศัยเวลาและความสม่ำเสมอในการฝึกจึงจะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ
และการปฏิบัติตนในแบบอย่างของพ่อแม่ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้ ทั้งจาก การได้รับการสั่ง

ให้จากกลุ่มสังคมต่างดาวแดนไกล ในรูปของข่าวสาร หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การบันเทิง มหรสพต่าง ๆ แม้ผู้ใหญ่หลายคนจะรู้เรื่อง บันเทิงทั้งหลายเป็นเรื่องสมมุติ ที่ไม่จำเป็นต้องตรงกับระเบียบสังคมจริง ๆ แก่เยาวชนที่ดู หรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่บางคนที่ไม่รอบรู้อะไร ลึกซึ้งนัก อาจทึกทักว่าเป็นของจริง แล้วจึงใช้เลียนแบบเป็นตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (2530 : 64) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อสารมวลชนในการเสริมสร้างความร่วมมือ และมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาชนบท พบว่า อิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการพัฒนาระบบ ความคิด ทักษะคิดและค่านิยมของประชาชน ในชนบท อย่างน้อยระดับหนึ่ง พฤติกรรมของประชาชน ในชนบทย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสื่อสารมวลชน

ดังนั้น การที่ปล่อยให้นักเรียนสนใจในการรับอิทธิพลของสื่อสารมวลชนที่ไม่มีความเหมาะสม กับการนำเสนอ จึงทำให้ส่งผลต่อการเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อสารมวลชน และนักเรียนไม่รู้จักแบ่ง เวลาในการทำกิจกรรมทั้งต่อการเรียนและต่อตนเอง จึงมีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน ส่งผลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของ นักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสอง แสดงว่า การที่นักเรียนมี ความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากคนในชุมชน ทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน สนทนาพูดคุยกับคนในชุมชนมา จนเกินไป จึงทำให้นักเรียนเสียเวลาไปกับกิจกรรมดังกล่าว จนกระทั่งทำให้ไม่มีเวลาในการที่มา สนใจในการเรียน การดูแลตนเอง รวมทั้งการที่นักเรียนคลุกคลีอยู่กับคนในชุมชนมาก จึงทำให้นักเรียนได้รับอิทธิพลจากคนในชุมชน โดยเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากคนในชุมชนที่มีทั้งดีและไม่ดี มาประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว ดังที่ ประดิพันธ์ อุปรนัย (2530 : 214) ได้กล่าวว่า ปัจจัยในสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก เกิดจากการปฏิบัติตนของบุคคลในสังคมที่เด็กเข้าไปเป็นสมาชิก ของเด็กโดยทั่วไปนั้น เด็กจะต้องพบกับบุคคลหลายวัย หลายฐานะ และหลายอาชีพ และบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ก็มีทั้งบุคคลที่อยู่ในครอบครัวและนอกครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้ใหญ่ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อ การให้ ความปลอดภัย ในการข้ามถนนของเด็ก ๆ พนักงานเก็บเงินและขับรถโดยสารประจำทาง มีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในการขึ้นลงรถโดยสารของเด็ก หรือผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก มีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับเด็ก สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในแง่ที่จะปลุกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้น การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในชุมชน จึงมีอิทธิพลต่อการไม่มีความ รับผิดชอบต่อ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร คนในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลนักเรียนมากเกินไป นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากคน ในชุมชน

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลทางลบต่อการไม่มีความรับผิดชอบต่อ นักเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สามซึ่งจากงานวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูง แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทำให้ไม่มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีเป้าหมายที่แน่นอนในการทำงานสามารถควบคุมตนเองได้ปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังสามารถดูแลสุขภาพของตนเอง ควบคุมการใช้จ่ายของตนเองได้ดีเนื่องจากไม่มีความรับผิดชอบน้อย ดังที่ โอนาดา (พวงสร้อย วรกุล. 252: 19 อ้างอิงจาก Onada. 1975 .) ศึกษาพบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนซึ่งเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมโชค พูลนวม (2533 : 22-45) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ดังนั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จึงส่งผลทางลบต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

4.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองส่งผลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง ทำให้ไม่มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเกิดจากการที่ผู้ปกครอง ให้ความรักความอบอุ่น ความห่วงใย เอาใจใส่ในการเรียนของเด็ก มากจนเกินไปจึงทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น ไม่สนใจในการทำงานเอง ไม่ทำงานที่มอบหมายให้เสร็จให้ทันตามเวลาที่กำหนด เพราะถึงแม้ว่าจะไม่ทันผู้ปกครองก็ไม่ว่า จึงมีผลทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้การมีความสัมพันธ์ที่ดีของนักเรียนอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ เนื่องจากผู้ปกครองบางคนเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ ละเลยหน้าที่ของตน ทำให้นักเรียนได้เห็นทำให้นักเรียน เลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นมาสู่ตัวเองโดยไม่รู้ตัว ดังที่ เกจและเบอร์ลินเนอร์ (Gage and Berliner.1979 : 69-70) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากสถานการณ์ในครอบครัว และจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัวเด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

ดังนั้น การที่ผู้ปกครอง เอาใจใส่ดูแลนักเรียนมากเกินไปรวมทั้งการที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้นักเรียนได้เลียนแบบจึงมีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามืองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน 4 องค์ประกอบ ดังนั้นควรแก้ไขดังนี้ คือ

1.1 องค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อสารมวลชนส่งผลต่อความการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นเพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ครูประจำชั้น ครูแนะแนวบริหารโรงเรียนและผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างใกล้ชิดในการรับสารจากสื่อสารมวลชน แนะนำและให้คำปรึกษานักเรียนในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์และเล่นอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมทั้งนี้เพื่อป้องกันนักเรียนได้รับแบบอย่างที่ไม่ดีจากสื่อสารมวลชน รวมทั้งการนำเสนอของสื่อสารมวลชนควรที่จะระมัดระวังการนำเสนอรายการต่างๆให้มีความเหมาะสม ควรมีการผลิตรายการที่เหมาะสมกับเด็กให้มากขึ้น

1.2 องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชนมีส่งผลต่อการไม่มีความรับผิดชอบเป็นอันดับสอง ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ครูและผู้ปกครองควรให้คำปรึกษากับนักเรียนในเรื่องของการเลียนแบบพฤติกรรมจากคนในชุมชนรอบข้างว่าพฤติกรรมใดที่ดีควรเลียนแบบ พฤติกรรมใดไม่ดีไม่ควรเลียนแบบ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาในการร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนให้เหมาะสม

1.3 องค์ประกอบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่งผลทางลบต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นอันดับสาม ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูควรกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากที่สุด กล่าวคือ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้มากที่สุดตามศักยภาพของแต่ละคน โดยให้นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมตามที่นักเรียนมีความสนใจและมีความถนัดด้วย

1.4 องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนผู้ปกครองส่งผลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นอันดับสี่ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบผู้ปกครองไม่ควรดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนจนมากเกินไป ควรให้นักเรียนได้รับผิดชอบในกิจกรรมของครอบครัวให้มากขึ้น ไม่ควรช่วยเหลือนักเรียนในการทำกิจกรรมทั้งด้านการเรียน และการดูแลตัวเองจนมากเกินไป นอกจากนี้ผู้ปกครองไม่ควรแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่นักเรียนอาจนำไปเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน เช่น ลักษณะทางกายภาพของชุมชน สุขภาพจิต การขัดเกลาทางสังคม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นอื่นที่ระดับต่ำกว่า หรือสูงกว่า ศึกษาเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนผู้ปกครอง โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ทางจิตวิทยา เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวาทน์ วันวิชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กวิทร์ ชรรมนุด. (2522) การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่ม. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กษิมาดา วิริยะ. (2526). การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กองเทพ เคลือบพณิชกุลและปริญญา อรจิราพงศ์. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ. เพลทโปรดักเตอร์.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524.). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- การศาสนา, กรม. (2525). คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา. ตอนที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กิ่งแก้ว อัดถาวร.(2524,ตุลาคม). “ทำไมต้องมีวินัย ” มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 3 (1) : 15-19
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ขวัญฤดี ขำซ่อนทรัพย์. (2542). การศึกษาพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). “การสื่อสารในครอบครัว” การวิจัยและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). *วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์จิรา มูลเมือง (2535). *การเปรียบเทียบระดับความคับคืดชอบต่อสังคมของนิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2540) *คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอร์นไดค์*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและการวัดผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตริยา ไชยศรีพรหม. (2527). *ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษา (ม. 1 - 6) ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ เมืองพรวน. (2538). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อรายวิชาวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโดยใช้บทเพลงและไม่ใช้บทเพลง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จूरรัตน์ นันทยทวิกุล. (2538). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ภิมย์รัตน์. (2521). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชม ภูมิภาค. (2518, เมษายน). *"การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม," รวมบทความวิทยุกระจายเสียง*. 50-52.
- ชมพู พึ่งธรรม. (2526). *การสร้างแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 5 กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การทดสอบและการวัดผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย หมั่นสมัตร. (2542). *การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษคณะวิทยาศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณลาดกระบัง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ นิสารัตน์. (2524). *หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ส 402 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4)*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยรัตน์ ปราณี. (2531). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยใช้การ*

- สอนแบบซินดิเคตกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(วิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล จันทรสว่าง. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติกร ชินสุวรรณพานิช. (2546). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนช่างฝีมือปัญญวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2528). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. นโยบายทางการศึกษาปี 43 รัฐบาล. กรุงเทพฯ : สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2520). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นารี ไนภิระ. (2536). ความพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- นิภา จิตศิริ. (2525). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนร่วมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแคสภกิจพิทยา จังหวัดสระบุรี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพรรณ โสมณะพันธ์. (2525). เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตรตามลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดู และสถานภาพทางเศรษฐกิจ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดาวนภา กิตติสาโร. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าพระยา โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงคา โนมิคอล. ปรินูญานินพนธ์. กศ.ม.(วิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประภัสสร ไชยชนะใหญ่. (2529) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความ
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนมินิ
คอร์สกับคู่มือครูของหน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยา
การแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ อุปรนัย. (2542). การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก.
กรุงเทพฯ : วิเคเตอร์การพิมพ์.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2543). การสอนกระบวนการคิดโดยใช้ทักษะกระบวนการ. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2536). สอนเด็กให้มีความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์การพิมพ์.
- ปรียา ชัยนิยม. (2542) การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการสอนความรับผิดชอบและความมี
ระเบียบวินัย โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยการประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- ผกาทิพย์ เกตรากุล. (2524). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนคติของนิสิต.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช
2543. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พนม ลิมอารีย์. (2533) การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรรณี ช.เจนจิตร. (2528) จิตวิทยาการเรียนการสอน : จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 3 .
- พิจิตรา พงษ์จินดากร. (2525) การทดลองสอนความรับผิดชอบต่อเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติ
ปัญญาดังกันโดยใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรชัย รอดสมจิตร. (2527). ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พิภพ หวังเงิน. (2545). จริยธรรมวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- พีระยุทธ สันตะวัน. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักการประถมศึกษา จังหวัดตาก.
วิทยานิพนธ์ ศค.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ไพศาล หวังพานิช. (2514). การวัดผลการศึกษากองเทพฯ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และจรรยา สุวรรณทัต. (2510). รายงานการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสังคมต่อ
การพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี. สถาบันระหว่างชาติสำหรับ
การค้นคว้าเรื่องเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- รตินันท์ ไผ่ตรีจิต. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความ
รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ
กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนี อุลลแฮม. (2545). ปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความ
รับผิดชอบตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง
นนทบุรี. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วลีวรรณ ศรีเดชะวิวัฒน์. (2536). ปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กลุ่มภาคเหนือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา นาควัชร. (2527). “การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น,” เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและ
การเลี้ยงดู เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิวัฒน์ รักษาเคน. (2531). ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็ก
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่
บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8-11.
- สโภช พูลนวม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมควร กวียะ. (2545). บทบาท หน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ :
อักษรการพิมพ์.

- สมจิตร ห่อทอง. (2543). การศึกษาความรับผิดชอบและแนวทางแก้ไขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์.(2523). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึก รับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สามัญศึกษา , กรม.หน่วยศึกษานิเทศก์. (2526). ชุดการสอนปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- สาโรช บัวศรี.(2522). “การรับผิดชอบในการตัดสินใจ.” จุลสารสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 8. ธนบุรี : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. โรงพิมพ์บรรหาร.
- _____. (2529). การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเล่มที่ 4 ชุดปฏิบัติการการ ปลูกฝังและการเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์ครุสภา.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2536). โครงการวิจัยเรื่องการศึกษา สถานภาพทั่วไปของจัดการศึกษาด้านสกลวรรณในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงผลฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความเชื่อมั่น. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุโท เจริญสุข. (2527, ธันวาคม). “ข้อคิดพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบ”. วารสารแนะแนว. 19 (96) : 45 - 49.
- แสงเดือน ไยโสง.(2538). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพตามทฤษฎีของไอแซกส์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ. (2524). คำโครงการคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและวางแผน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2538). การวัดผลและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อรรถัย โสภณ.(2533). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และเรียนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถวรรณ นิยะโด. (2536) *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ์และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาวุฑ พรหมานอก.(2534). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนด้วยบทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครูของสสวท*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Anastasi, Anne. (1968). *Personality Development*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Bacon, Charles Samuel. (1989, September). "Teacher Goal Structures and Student Responsibility for Learning : A Student Perspective," *Dissertation Abstracts International*. 46 (9) : 659.
- Browne, C.G. and Thomas S. Chon. (1968). *The Study of Leadership*. The Interstate Printer and Publishers. In. Illinois.
- Butterworth, Thomas W. (1974, October). "The Relationship of Two Different Methods of Reporting Pupil Progress to The Reading Achievement, School ; Attitude and Self Responsibility of Sample of Six Grade Pupils," *Dissertation Abstracts International*. 35 (11) : 2043 - A.
- Cattell, Raymond B. (1963). *Manual for Jr. Sr. High School Personality Questionnaire "HSP" Form A*. Illinois : The Institute for Personality and ability Testing.
- Decoster, David Arther. (1971,May). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship, Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen," *Dissertation Abstracts*. 31 (12) : 5789-A ; May.
- Dickinson, Leslie. (1987). *self - nstruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press Eugene, Leher B. (1969). "An Investigation of the Role of Intellectual Motivation and other Non Intellectual Factors in the Prediction of Educational Achievement and Efficiency," *Dissertation Abstracts*. 29 (7) : 3876-A.

- Flippo, Edwin B. (1966). *Management : A Behavioral Approach*. Allyn.
- Friedman, M. and R.H. Roseman, (1974). " Behavior Pattern and Coronary Angiographic Findings," *Journal of the American Medical Association*. 240 (8) : 164.
- Funk & Wagnalls. (1961). *New Standard Dictionary of The English Language*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Good, V.C. and others. (1973) *Ed Dictionary of Education*. New York : McGraw Hill Book Company.
- Hergenharn, B.R. (1990). *An Introduction to Theories of Personality*. New York Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Lawshe, C.H. (1966). *Principles of Personal Testing*. McGraw - Hill Book Company.
- Mitton, Betty L. and Dale B. Harris. (1962, April). "The Development of Responsibility in Children," *The Child : A Book Reading*. 46 (12) : 407-416.
- Peck, R.F. and Havighurst, R.J. (1963). *Child Development and Personality*. New Jersey : John Willey & Sons Inc.
- Smart, Mollis S. and Russel C. Smart. (1967). *Children Development and Relationships*. New York : The Macmillan Company.
- Zunick, Michael. (1963, May - June). "Developmental Responsibility Perception or Lower and Middle Class Children," *The Journal of Educational Research*. 56 (9) : 497.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ข้อมูลส่วนตัว จะสรุปออกมาในภาพรวม ดังนั้นจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 10 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามตามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามตามความคาดหวังของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามการได้รับอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ

ขอขอบใจในความร่วมมือของนักเรียนในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายโพล เจลียวนฉลาด

นิสิตปริญญาโท (ภาคพิเศษ) วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความ และกรอกข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง ในปัจจุบันของนักเรียนให้ครบถ้วน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. นักเรียนมีผลการเรียนทุกวิชาเฉลี่ย

5. นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....

6. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้ บาท/เดือน

7. สถานภาพของผู้ปกครอง

() โสด

() คู่

() หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ขอให้ท่านนักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนต้องแก้ปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคนั้นไปให้ได้					
2	นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญในการกิจวัตรประจำวันของตนเองอยู่เสมอ					
3	นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคนที่ชอบทำงานแข่งขันกับคนอื่น					
4	นักเรียนรู้สึกว้าเหว่ ๑ ในห้องเรียนทำงานไม่ถูกใจ นักเรียนเลย					
5	นักเรียนมีความรู้สึกหงุดหงิดเมื่อต้องรอคนที่ผิดนัดนาน ๆ					
6	เมื่อ นักเรียนได้เริ่มต้นทำอะไรแล้ว นักเรียนจะต้องทำงานนี้ให้สำเร็จลุล่วงให้จงได้					
7	เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลาที่นัด					
8	นักเรียนไม่แก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการเรียนเลยและจะปล่อยให้เกิดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา					
9	นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเวลาที่กำหนด					

ลำดับ	ข้อความถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจวัตรประจำวันของตนเองอยู่เสมอ					
11	นักเรียนมีความรู้สึกโกรธมากเมื่อมีคนมาขัดจังหวะ ในขณะที่กำลังทำงานอยู่					
12	นักเรียนสามารถทนได้แม้จะต้องคอยเพื่อนที่มาถึงช้ากว่าเวลานัดไม่ว่าจะนานเท่าไรก็ตาม					
13	นักเรียนมีความรู้สึกเสียเวลามากเมื่อต้องเข้าแถวนานรอตักอาหารกลางวัน					
14	เมื่อต้องทำงานซ้ำซาก นักเรียนก็มีความรู้สึกที่ชอบทำโดยไม่เบื่อหน่าย					
15	นักเรียนมีความรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อกลับจากโรงเรียนไปถึงบ้านล่าช้ากว่าเวลาปกติ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ขอให้ท่านนักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองได้					
2	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนทบทวนบทเรียนโดยอ่านหนังสือทุกวัน					
3	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียน มีผลการเรียนดียิ่งขึ้น					
4	ผู้ปกครองไม่เคยตำหนิถึงแม้ว่านักเรียนจะสอบได้เกรดเฉลี่ยต่ำ					
5	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนแบ่งเวลาในการเรียนการทำงานอดิเรกประจำวันให้ถูกต้อง					
6	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนทำการบ้านและรายงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด					
7	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต					
8	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียน เรียนพิเศษเพิ่มมากขึ้น					
9	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียน เรียนต่อให้สูงที่สุดเท่าที่จะสูงได้					
10	ผู้ปกครองไม่เคยสนใจเรื่องผลการเรียนของนักเรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองจะดูแลเอาใจใส่นักเรียนเวลานักเรียนเตรียมตัวมาโรงเรียน					
2	ผู้ปกครองไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อธิบายเหตุผล เมื่อนักเรียนทำผิด					
3	เมื่อนักเรียนจะรับประทานอาหารผู้ปกครองจะเป็นคนดูแลเรื่องอาหารจัดเตรียมให้อย่างถูกสุขลักษณะ					
4	เมื่อนักเรียนใกล้สอบผู้ปกครองให้กำลังใจในการดูหนังสือ					
5	ผู้ปกครองจะให้นักเรียนแก้ปัญหาเอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียน					
6	เมื่อนักเรียนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ผู้ปกครองไม่เคยตำหนิ					
7	ผู้ปกครองให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด					
8	ผู้ปกครองไม่เคยเอาใจใส่ในการทำการบ้านของนักเรียน					
9	ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียน เมื่อนักเรียนไปทำกิจกรรมยามว่าง					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	ผู้ปกครองชื่นชมและสนับสนุนความสามารถพิเศษ ของนักเรียนโดยให้ฝึกฝนและเรียนรู้เพิ่มเติม					
11	เมื่อนักเรียนต้องการเงินเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์การ เรียน ผู้ปกครองจะให้ทุกครั้ง					
12	เมื่อผลการเรียนของนักเรียนต่ำ ผู้ปกครองจะคอย ให้กำลังใจ					
13	ผู้ปกครองไม่เคยมีของขวัญหรือคำอวยพรให้ นักเรียนในวันพิเศษ					
14	เมื่อนักเรียนไม่อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ผู้ปกครองไม่เคยตักเตือนเลย					
15	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> นักเรียนแสดงความรักอย่างเป็นกันเองกับ ผู้ปกครองนักเรียน					
16	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนไม่เคยนำปัญหา ปรึกษาผู้ปกครอง					
17	นักเรียนขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้งเมื่อออกไป เล่นนอกบ้าน					
18	นักเรียนจำใจต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน					
19	เมื่อถึงวันพิเศษนักเรียนจะมีของขวัญหรือบัตรอวย พรให้ผู้ปกครองเสมอ					
20	นักเรียนมีความขัดแย้งกับผู้ปกครองเสมอในเรื่อง การรับประทานอาหาร					
21	นักเรียนเล่าประสบการณ์การเรียนแต่ละวันให้ ผู้ปกครองฟังเสมอ					
22	นักเรียนจำใจต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบ ที่ผู้ปกครองตั้งให้ปฏิบัติ					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
23	นักเรียนมีความขัดแย้งกับผู้ปกครองในเรื่อง การเรียน เช่นการเลือกเรียนวิชา ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา เป็นต้น					
24	เมื่อมีกิจกรรมในวันหยุดที่โรงเรียน นักเรียนขอ อนุญาตผู้ปกครองก่อนไปทุกครั้ง					
25	นักเรียนตั้งใจเรียนตามที่ผู้ปกครองต้องการแม้มี ผลการเรียนต่ำ					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน ห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
2	ห้องเรียนมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ					
3	โต๊ะ เก้าอี้ ในห้องเรียนมีสภาพเก่า					
4	ห้องเรียนสะอาดจัดเป็นระเบียบมีบรรยากาศน่าเรียนรู้					
5	โรงเรียนมีสนามกีฬาเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
6	ห้องเรียนมีสภาพบรรยากาศที่ร้อนอบอ้าว					
7	ห้องน้ำสกปรกส่งกลิ่นเหม็น					
8	โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่เรียบสงบ ปราศจากเสียง รบกวนจากภายนอก					
9	โรงอาหารมีขนาดเล็กเกินไป					
10	อาคารเรียนมีไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน					
11	ที่นั่งพักผ่อนบริเวณโรงเรียนมีพอเพียง					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12	สื่อและอุปกรณ์การเรียน ห้องคอมพิวเตอร์มีความทันสมัย และมีสภาพการใช้งาน ได้ดี					
13	อุปกรณ์กีฬา มีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน					
14	อุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์มีสภาพการใช้การได้ดี					
15	จำนวนคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
16	โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย					
17	อุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ไม่ทันสมัย					
18	ห้องปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศมีสภาพการใช้งาน ได้ดี					
19	ระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนใช้งานได้ดีและมีเพียงพอ					
20	เครื่องดนตรีมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย

✓ ลงใน

ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน</u> ครูไม่เคยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าหา เมื่อนักเรียนมีปัญหา					
2	ครูทักทายพูดคุยกับนักเรียนอย่างเป็นกันเองเสมอ					
3	ครูดูแลเอาใจใส่เมื่อนักเรียนไม่สบาย					
4	ครูให้ความรักกับนักเรียนอย่างเสมอภาค					
5	ครูมีเวลาให้นักเรียนเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาได้ ตลอดเวลา					
6	ครูไม่เคยรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
7	ครูชื่นชมนักเรียนเมื่อนักเรียนทำความดี					
8	ครูมีความลำเอียงเข้าข้างนักเรียนที่เรียนเก่งเสมอ					
9	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> นักเรียนแสดงความเคารพครูด้วยความจริงใจ					
10	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนไม่กล้าเข้าไปปรึกษาครู					
11	นักเรียนมีของขวัญหรือบัตรอวยพรแก่ครูเมื่อถึงวัน สำคัญ					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนในวิชาที่ไม่ชอบครูผู้สอน					
13	นักเรียนเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครูทุกท่าน					
14	เมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัว นักเรียนเข้าไปปรึกษาครู					
15	นักเรียนช่วยเหลืองานครูด้วยความเต็มใจ					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ขอให้กรรเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนต่ำ เพื่อนๆช่วยสอนเสริมให้นักเรียนเสมอ					
2	เมื่อนักเรียนขอคำแนะนำการบ้านจากเพื่อน เพื่อนไม่เคยให้คำแนะนำเลย					
3	นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในห้องได้ดี					
4	นักเรียนไม่เคยช่วยเหลือเพื่อนทำงานเลย					
5	นักเรียนทำกิจกรรมกับเพื่อนเมื่อว่างจากการเรียน					
6	นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ ในเรื่องการเรียน					
7	เมื่อใกล้สอบนักเรียนจะร่วมกับเพื่อนทบทวนบทเรียน					
8	นักเรียนจะได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเพื่อนเมื่อไม่สบาย					
9	นักเรียนไม่เคยเป็นที่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวของเพื่อนเลย					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	นักเรียนและเพื่อนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อกัน					
11	เพื่อนนักเรียนไม่เคยไ้วางใจในตัว นักเรียนเลย					
12	นักเรียนชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวเงียบๆ เมื่อ อยู่ในโรงเรียน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้กรณีนักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนได้แนวคิดจากการอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ					
2	หนังสือพิมพ์ช่วยให้ข้อมูลในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมได้					
3	นักเรียนรู้สึกไม่ไว้วางใจคนอื่นเนื่องจากอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวอาชญากรรมบ่อยๆ					
5	นักเรียนนำข่าวโฆษณาจากหนังสือพิมพ์มาตัดสินใจซื้อสินค้า					
6	นักเรียนไม่เชื่อว่าที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ					
7	การอ่านหนังสือพิมพ์ทำให้นักเรียนตระหนักถึงการเป็นพลเมืองดี					
9	การจัดรายการวิทยุมีการนำเสนอที่เชื่อถือได้					
10	นักเรียนนำความคิดและข่าวสารจากวิทยุมาใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง					
11	การฟังรายการเพลงทางวิทยุทำให้นักเรียนเสียเวลาเรียน					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการชมรายการทางโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้					
14	นักเรียนใช้ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ตัดสินใจในการซื้อสินค้า					
15	ข่าวสารทางโทรทัศน์มีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า					
16	การเล่นเกมในอินเทอร์เน็ตทำให้นักเรียนสบายใจขึ้น					
17	นักเรียนจะใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นประจำ					
18	การใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปทำให้นักเรียนรู้สึกอ่อนเพลียเนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ					
19	นักเรียนมีเพื่อนมากขึ้นเมื่อใช้โปรแกรมสนทนาทางอินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับชุมชน

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติของนักเรียนต่อคนในชุมชน</u> นักเรียนสนทนากับคนในชุมชนที่รู้จักด้วยความ เป็นกันเองทุกครั้งที่พบเห็น					
2	นักเรียนไม่เคยออกไปเล่นนอกบ้านกับคนอื่นใน ชุมชน					
3	เมื่อพ่อแม่ไม่อยู่นักเรียนสามารถไปอยู่กับ ครอบครัวอื่นในชุมชนได้					
4	นักเรียนเห็นว่าคนในชุมชนเป็นคนที่ไม่น่า คบด้วย					
5	เมื่อคนในชุมชนทำความสะอาดชุมชนนักเรียน เข้าไปช่วยเหลือเสมอ					
6	นักเรียนนำปัญหาส่วนตัวเข้าปรึกษากู้คนใน ชุมชนได้					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7	<u>การปฏิบัติของคนในชุมชนต่อนักเรียน</u> คนในชุมชนมักช่วยเหลือนักเรียนเมื่อ นักเรียนประสบปัญหาเดือดร้อน					
8	คนในชุมชนให้คำปรึกษากับนักเรียนในเรื่อง การเรียนเป็นประจำ					
9	คนในชุมชนไม่เคยให้ของขวัญวันเกิดกับ นักเรียนเลย					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวนั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ต่อร่างกายเสมอ					
2	นักเรียนต้องให้ผู้ปกครองแต่งเครื่องแบบให้ นักเรียนก่อนมาโรงเรียน					
3	นักเรียนใช้เงินโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์					
4	การอาบน้ำแต่งตัวนักเรียนจะทำด้วยตนเอง					
5	นักเรียนออกกำลังกายสม่ำเสมอเพื่อให้ สุขภาพแข็งแรง					
6	นักเรียนแต่งกายตามแฟชั่น โดยไม่คำนึงถึง ความเหมาะสม					
7	นักเรียนชอบซื้อลูกอมและหมากฝรั่งมา รับประทาน					
8	นักเรียนชอบใช้ของราคาแพง					
9	นักเรียนเข้านอนตั้งแต่หัวค่ำเสมอ					
10	นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุก ครั้ง					

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11	เมื่อทำความผิดนักเรียนปกปิดไม่ให้ ผู้ปกครองทราบ					
12	การไม่มีความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนส่งงานได้ตรงเวลาที่ครูมอบหมาย					
13	นักเรียนมักหลับขณะที่เรียน					
14	เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนทบทวนบทเรียนที่ เรียนมาเสมอ					
15	นักเรียนทำแบบฝึกหัดผิดพลาดเพราะครู อธิบายไม่เข้าใจ					
16	นักเรียนจะรีบทำงานให้เสร็จโดยเร็วเมื่อครู สั่งงานโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง					
17	นักเรียนไม่เคยทบทวนบทเรียนเลย					
18	ถ้าครูไม่เข้มงวดนักเรียนก็เข้าเรียนช้า					
19	นักเรียนเข้าเรียนในแต่ละชั่วโมงตรงเวลา โดยไม่ต้องให้ครูเข้มงวด					
20	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนโดยไม่ เสียการเรียน					
21	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนชวนเพื่อนเล่นใน ห้องเรียน					
22	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนเข้าห้องสมุด					

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/55 & 5

วันที่ 5 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายโพล เตลิยวลลาด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชารายราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ เหลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์พาสณา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชารายราษฎร์บำรุง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายโพล เตลิยวลลาด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

19 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายโพล เทลิขวลลาด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 189 คน ตอบแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นายโพล เทลิขวลลาด ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2773353 มือถือ 01-1463348

ภาคผนวก ค

1. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามบุคลิกภาพ
2. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามความคาดหวังผู้ปกครอง
3. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
4. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
6. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
7. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
8. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อนักเรียน
9. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับคนในชุมชน
10. แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.361
2	4.978
3	3.033
4	2.160
5	5.390
6	3.210
7	5.942
8	4.426
9	7.947
10	3.174
11	4.816
12	5.821
13	2.624
14	5.587
15	2.170

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9274

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.966
2	2.913
3	3.509
4	3.489
5	3.914
6	3.856
7	2.049
8	3.290
9	4.935
10	2.575

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9274

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.571	15	2.141
2	2.871	16	4.457
3	5.401	17	2.743
4	2.338	18	3.493
5	2.690	19	2.825
6	2.888	20	5.851
7	2.151	21	3.522
8	5.463	22	3.816
9	2.118	23	3.989
10	2.004	24	0.989
11	2.814	25	2.880
12	2.386		
13	4.715		
14	3.552		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9269

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบตามลักษณะทางกายภาพ
ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.582	13	2.852
2	2.496	14	3.564
3	2.236	15	3.113
4	2.974	16	2.154
5	2.758	17	2.546
6	2.313	18	2.632
7	3.770	19	4.266
8	3.642	20	3.120
9	2.646		
10	2.722		
11	2.776		
12	3.051		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9271

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.111
2	4.036
3	2.595
4	3.240
5	3.564
6	5.135
7	3.789
8	3.000
9	3.051
10	3.741
11	2.705
12	2.111
13	2.727
14	2.514
15	2.784

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9267

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.964
2	3.606
3	2.546
4	2.688
5	2.593
6	2.776
7	2.594
8	2.776
9	2.546
10	3.300
11	3.240
12	2.626

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9267

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอิทธิพลของ
สื่อสารมวลชนต่อนักเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.203
2	2.679
3	3.401
4	4.191
5	2.560
6	3.193
7	2.507
8	2.821
9	2.433
10	2.655
11	3.457
12	2.183
13	2.518
14	2.234
15	3.456
16	3.177

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9275

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับคนในชุมชน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.410
2	2.824
3	2.981
4	2.479
5	2.423
6	2.475
7	2.488
8	3.835
9	2.256
10	2.182

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9272

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการไม่มีความรับผิดชอบ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.393
2	4.715
3	3.265
4	4.509
5	2.668
6	2.370
7	2.200
8	2.421
9	2.075
10	3.191
11	4.882
12	3.344
13	2.368
14	3.966
15	2.646
16	2.369
17	2.574
18	2.256
19	2.528
20	2.261
21	3.870

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9273

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายโพล เจลียวฉลาด
วันเดือนปีเกิด	20 ตุลาคม 2515
ภูมิลำเนา	50 หมู่ 7 บ้านจรวย ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ 32220
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	500 ซ. โรงเรียนประชาราชบุรีบำเพ็ญ ถ. ประชาราชบุรีบำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320 โทรศัพท์ 0-4146-3348
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประชาราชบุรีบำเพ็ญ ถ. ประชาราชบุรีบำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320 โทรศัพท์ 0-2277-3353
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ